

Landstingspolitisk konferens
18 mars
Rinkeby Folket Hus

Motioner

Landstingspolitiskt program

Vänsterpartiet Storstockholm

Inkomna motioner Landstingspolitiskt program

LP1. Övergripande motion landstingspolitiskt program

Yrkande:

att de röda och understruckna avsnitten skall in i det landstingspolitiska programmet

att i andra hand, om detta avslås, att varje kapitel behandlas som ett separat yrkande

v g se bilaga.

Ann Mari Engel, Vita Bergen, Ann-Marie Strömberg, Liljeholmen-Hägersten, Birgitta Sevefjord, Vita Bergen, Catarina Wahlgren, Norrtälje, Elisabeth Uhlin Karlsson, Huddinge, Gunilla Roxby Cromvall, Älvjö-Hägersten, Håkan Jörnehed, Västra Södermalm, Marina A Davidsdotter, Täby-Danderyd, Mohibul Ezdani Khan, Hässelby-Vällingby, Stellan Hamrin, Hammarby-Skarpnäck.

LP2. Struktur, innehåll, språk och tydlighet

Det är viktigt att programmet är tydligt för att vi i Vänsterpartiet ska förstå hur vi kan konkretisera målet om en jämlik och rättvis vård för länets alla invånare.

Yrkande:

att Byt ord som används av New Public Management. Exempel på detta är; Attraktiv som uttrycker en ylig egenskap, inte den kvalitativa sjukvård eller den förbättrade arbetsmiljö som Vänsterpartiet står för. Karriärer beskriver den anställdes egna personliga utveckling, inte den gemensamma utvecklingen av arbetsplatsen för att nå arbetstillfredsställelse och kvalitet i vården Vänsterpartiets står för.

att Ordna struktur och rubriksättning på ett logiskt och läsvänligt sätt. Vissa frågor och krav finns på flera ställen. Vissa krav saknar en förklaring/brödtext, ex kravet på en 30 öres skattehöjning för att finansiera en personalmiljard, - en skattehöjning som ger betydligt mer än 1 miljard.

att Avsnittet En kollektivtrafik för alla behöver mer och bättre innehåll samt struktur i textordningen. Vänsterpartiet har många bra krav för kollektivtrafiken som kan tas in här.

att Avsnittet en rättvisare region behöver fyllas på med skarpa vänsterpolitiska krav. Här handlar det om hur hela länet ska leva. En aktiv politiskt styrd samhällsplanering behövs, ex. bostadsbyggande, kollektivtrafik, infrastruktur, osv. Att som nu låta marknadskrafter styra länets utveckling har ökat segregationen genom den centraliseringen av ekonomiska, kulturella och sociala resurser som pågår.

Marianne Berg Ekbohm, Birka Vasa.

LP3. En bra vård för alla, inte för några få

Det är viktigt att Vänsterpartiet är skarp i vilken hälso- och sjukvård vi vill ha.

Yrkande:

att Rad 1-22 stryks och ersätts med följande text:

ETT LANDSTING FÖR ALLA

Vänsterpartiet är ett socialistiskt och feministiskt parti på ekologisk grund som arbetar för rättvisa och jämlikhet. Vårt mål är att förändra samhället, ta bort klasskillnader och andra orättvisor. För detta krävs en politik som

sätter kampen mot de sociala, ekonomiska och hälsomässiga klyftorna främst.

EN BRA VÅRD FÖR ALLA, INTE FÖR NÅGRA FÅ

Vänsterpartiet driver kravet på en jämlik sjukvård. I borgarnas marknadsstyrning är det riskkapitalisterna som är vinnarna, inte de som är sjuka. Vårdvalet gäller inte för alla. Rika innerstadsbor och enkla diagnoser har god tillgång till sjukvård, medan de som har stora behov inte är lönsamma. Det är resultatet av den fria etableringen och att sjukvårdens pengar fördelas utifrån utförda prestationer och inte behovet. På en marknad finns ingen plats för "kunder" med ett stora hälso- och sjukvårdsbehov; multisyka, unga vuxna, äldre, beroendevård, personer med funktionsnedsättning och psykiskt sjuka. Den psykiatriska och geriatriska vårdens utveckling liksom närsjukvården i ytterstaden är katastrofal för de som drabbas.

Vänsterpartiet vill ha fler närsjukhus och fler hälsocentraler/vårdcentraler med förebyggande folkhälsoarbete och med ett tydligt områdesansvar.

Vänsterpartiet vill också förbättra personalens arbetsvillkor. Högre löner, tillräcklig bemanning, 6-timmars arbetsdag och jämställda löner är självklara krav. De pengar som läggs på bemanningsföretag ska användas till att förbättra arbetsmiljö och löner till landstingets egna anställda. Landstinget ska vara en bra arbetsgivare med en bra arbetsmiljö och arbetsvillkor, då får vi en god kvalitet i hälso- och sjukvården.

Vänsterpartiet försvarar den solidariskt skattefinansierade sjukvården. Den ska gå att lita på och den ska vara avgiftsfri. En jämlik och rättvis vård kräver att pengarna styrs om. Skattepengarna ska gå till vad de är avsedda för. Därför ska hälso- och sjukvården drivas i landstingets regi.

Marianne Berg Ekbohm, Birka Vasas

LP4. Patienter, resenärer och anhöriga vet oftast bäst!

Under rubriken "Tillitsstyrning" sid 11/12 rad 227-229 slås fast att.... "Det är personalen, både i kollektivtrafiken och inom hälso- och sjukvården som vet bäst vad som behöver förbättras." Som förtroendevalda och som politiskt parti ska vi företräda medborgarna. Då måste vi ha utgångspunkten att det är patienter, resenärer och brukare som bäst vet vad som behöver förbättras – även om naturligtvis även personalens synpunkter är viktiga.

Yrkande:

att Raderna 227-229 stryks och ersätts med att "det är patienter, resenärer och brukare som bäst vet vad som behöver förbättras – även om naturligtvis även personalens synpunkter är viktiga."

Vänsterpartiet Södertälje

LP5. Patienten i centrum

Förslaget till Landstingspolitiskt program är både mycket bra och väldigt omfattande. I stort sett alla väsentliga frågor Vänsterpartiet vill driva finns beskrivna. Dock saknas en text under avsnittet om Hälso- och sjukvårdspolitik. Det handlar om patienter och patienters aktiva medverkan i vården.

Många patienter har många och värdefulla erfarenheter av hur vården fungerar alt. inte fungerar. Detta gäller särskilt patienter med långvariga sjukdomar. De har ofta mött olika företrädare för vården, olika behandlingsmetoder och mediciner. Många av dessa patienter reagerar på hur standardmässigt vården ofta är utan att den tar hänsyn till den enskilda patientens behov och/eller hur man som individ reagerar på mediciner, behandlingar och inte minst hur lyssnande vården är.

I vården pratas mycket ofta om att man ska sätta patienten i centrum. Alltför ofta är detta ord som saknar förankring i verkligheten. Frågan behöver också ställas hur en patient kan anses vara i centrum om hen aldrig tillfrågas eller får vara med att i dialog med vårdens företrädare göra behandlingsplaner.

Yrkande:

att ett nytt stycke införs i det landstingspolitiska programmet och det stycket kan se ut så här:

Patienten i centrum

En vård som sätter patienten i centrum är viktig inom alla delar av sjukvården. Särskilt viktig är den för patienter som har långvariga sjukdomar. För att uppnå bra kvalitet och finna vägar till bättre livsbetingelser krävs lång relation där förtroende byggs upp mellan vårdpersonal och patient. Patienter med långvarig sjukdom har samlat på sig stor erfarenhet av sin sjukdom och hur man svarat upp emot tidigare behandlingsmetoder och mediciner. Den erfarenheten behöver tas till vara vilket kan ske i ett nära, långvarigt och förtroendefullt samarbete mellan vårdföreträdare och patient.

Vänsterpartiets politik:

- Bygg partnerskap mellan professionen och patienten.
- Inkludera patienten i vården genom att tillsammans formulera en sammanhållen behandlingsplan.
- Skapa och genomför patientutbildningar.
- Utveckla vårdens struktur för förbättrad uppföljning som även patienten får del av.
- Utveckla digitala verktyg som underlättar kommunikationen mellan patienten och vården.

Vänsterpartiet Solna

LP6. Tillägg om Nya Karolinska Sjukhuset

Sedan förslaget om landstingspolitiskt program sänts ut har historien om NKS än mer intensifierats, skandalernas avslöjande har duggat tätt. Konsultnotor på en kvarts miljard, moderata finanslandstingsråd som är jäviga. Patienter får inte vård i tid. Rättsrådande myndigheter utreder vållande till annans död. Köer till den vård där Karolinska är ensamutförande ökar drastiskt. Listan på händelser om NKS kan göras lång.

Yrkande:

att följande text inarbetas i landstingspolitiska programmet under avsnittet NKS.

OPS-avtalet för Nya Karolinska Solna (NKS) har visat sig vara rekorddyrt. Vänsterpartiet har hela tiden varit emot en OPS-lösning. Hade vi ingått i en styrande majoritet när beslutet fattades, hade Stockholms läns landsting aldrig hamnat i den här situationen.

Om Vänsterpartiet får väljarnas förtroende efter valet 2018 är vi beredda att ta ansvar för att städa upp i NKS-affären. Vi vill genomföra en extern revision av hela projektet och uppdra till en oberoende aktör att utreda hur landstinget kan lämna avtalet. Den utredning som konsultbolaget PWC har gjort kan inte anses vara oberoende. PWC har en historia av att verka som global lobbyist för OPS-lösningar. PWC var också det bolag som utredde och föreslog en OPS-lösning som finansieringsmodell för NKS.

I Storbritannien har myndigheterna valt att lämna flera OPS-sjukhusavtal, eftersom det ger lägre kostnaderna på sikt. Det är viktigt att landstinget kan redogöra för medborgarna i Stockholms län varför det som bedöms som ekonomiskt klokt i Storbritannien inte ses som ett handlingsalternativ i Stockholm.

Då sjukhuset nu är färdigutbyggt och står där det står anser vi att det är viktigt och prioriterat att "Nya Karolinska" får en nystart. Vänsterpartiet kommer därför verka för

- Att nuvarande sjukhusdirektör avgår
- Att Karolinska styrelse ställer sina platser till förfogande och ny styrelse tillsätts
- Att ny direktör, ny styrelse arbetar ihop med vårdpersonalen på NKS för vårdens utveckling i stället för med dyra konsulter
- Att en extern utredning av hela NKS genomförs.

- *Att OPS avtalet sägs upp med inspiration från Storbritannien*

Ann-Marie Strömberg, Liljeholmen-Hägersten, Ann Mari Engel, Vita Bergen, Birgitta Sevefjord, Vita Bergen, Elisabeth Uhlin Karlsson, Huddinge, Gunilla Roxby Cromvall, Älvsjö-Hägersten, Håkan Jörnehed, Västra Södermalm, Jonas Lindberg, Liljeholmen-Hägersten, Kerstin Pettersson, Södertälje, Mohibul Ezdani Khan, Hässelby-Vällingby, Stellan Hamrin, Hammarby-Skarpnäck

LP7. Stockholms Läns Landstings patienters fortsatta möjlighet till landstingsunderstödd rehabilitering på Vidarkliniken i Järna

2016 beslutade Stockholms Läns Landsting under ledning av sjukvårdslandstingsrådet Anna Starbrink (L) att inte förlänga avtalet med Vidarkliniken i Järna. Trots stora protester från både nuvarande och tidigare patienter, upphörde avtalet med Vidarkliniken 2017, vilket innebär att patienter som vill söka till denna form av vård inte kan få landstingsbetald rehabilitering i fortsättningen.

I över 30 år har Vidarkliniken erbjudit antroposofisk vård och rehabilitering till patienter som lider av cancer, stressrelaterad psykisk ohälsa, långvariga omfattande smärttillstånd eller svåra somatiska och kroniska invärtesmedicinska sjukdomar. Enligt Vidarklinikens sätt att se på sjukdom och vård måste en läkningsprocess omfatta helheten av kropp, själ, sociala aspekter och existensiella meningsfrågor. Inslag som närhet, beröring, samtal och patientinflytande är grundläggande faktorer.

Östergötlands Landsting gjorde, helt oberoende av Vidarkliniken, en utvärdering av patienter som hade behandlats på kliniken under 2006. Man frågade bl a hur väl upplevelsen av vården överensstämde med den egna idealbilden av behandling på sjukhus. Det genomsnittliga svaret blev 95 %. Hur många vårdinrättningar i Stockholms Läns Landstings lista får det betyget? Verksamheten är omvittnat uppskattad och har genom åren hjälpt hundratal patienter till lindring och förbättring av deras sjukdomstillstånd.

Den icke vinstdrivande vården på Vidarkliniken måste värnas. Den utgör ett starkt och markant alternativ för många patienter vars sjukdomsbild behöver en läkningsprocess som omfattar hela människan. Vi medlemmar i Vänsterpartiet Södertälje, vilka undertecknar denna motion, menar att Vänsterpartiet ska verka för att patienter inom Stockholms Läns Landsting även fortsättningsvis ska ges möjlighet att via Landstingets avtal erhålla behandling och rehabilitering på Vidarkliniken i Järna.

Yrkande:

att Vänsterpartiet verkar för att patienter inom Stockholms Läns Landsting kan erhålla landstingsunderstödd rehabilitering på Vidarkliniken i Järna

Eva Bjurholm, Solveig Hell, Linda Sjögren. Bo Johansson, Sait Yildiz, Bojana Dragovic. Pia Bergqvist, Stefan Bengtsson, Ylva Broström. Lennart Rendik, samtliga Södertälje.

LP8. Slå vakt om och utveckla Södertälje sjukhus med akut och förlossning

Södertälje sjukhus har många gånger ifrågasatts och nedläggningshoten har varit många. De senaste två åren har snarare präglats av tillbyggnad och upprustning, men för många invånare i södra länsdelen är frågan känslig. Det är därför viktigt att särskilt markera att Vänsterpartiet vill slå vakt om och utveckla Södertälje sjukhus.

Yrkande:

att en punkt med följande innehåll inarbetas under rubriken Akutsjukhus sid 13: ” Att bibehålla och utveckla Södertälje sjukhus som akutsjukhus med somatiska vårdavdelningar, akutmottagning och förlossning.”

Vänsterpartiet Södertälje

LP9. Fortsätt driften av Hjärt-Kärlcentrum i Södertälje

Hjärt- Kärllcentrum som idag är lokaliserat centralt i Södertälje ska läggas ner enligt beslut av den borgerliga majoriteten. De väldigt många, ofta äldre, patienter som idag har stor hjälp av denna mottagning kommer nu att skickas runt länet och befintliga vårdcentraler saknar idag resurser att hantera denna specialistvård.

Yrkande:

att ”befintligt Hjärt- Kärllcentrum i Södertälje bibehålls ”

Vänsterpartiet Södertälje

LP10. Närakut på Löwet!

Trygghet eller snarare säkerhet är mycket viktigt för alla. Därför är flytten av närakuten från Löwenströmska till Sollentuna sjukhus viktig för invånarna i Sigtuna kommun, då vi får större avstånd till närakuten. För att täcka hela länet med rimlig sjukvård behövs en närakut på Löwenströmska menar vi. En närakut har öppet 8-22 och har bland annat röntgen och provtagning.

Problemet med Nya Karolinska Solna (NKS) är välkänt och alla drabbas naturligtvis av dom skenade kostnaderna. Men vi i länets utkanter ska inte behöva bli dubbelbesträffade bara för att vi bor längre ut i länet.

Det är planerat att det ska bli 12 närakuter över hela länet varav 10 redan är beslutade. Då ska närakuten som redan finns på Löwenströmska, som nu fungerar mycket bra, flyttas till Sollentuna.

Yrkande:

att tillföra en ny punkt efter rad 330 på sidan 14 med följande text: ”Att närakuter ska placeras för att täcka hela länet geografiskt, bland annat på Löwenströmska sjukhuset i Upplands Väsby kommun.”

Niklas Andersson, Sigtuna. Kerstin Amelin, Botkyrka. Markus Andreassen, Sigtuna. Sofia Mir, Sigtuna.

LP11. Utveckla folkhälsoarbetet och primärvården

Texten och förslagen måste knyta an till Hälsoval Stockholm som är det program som Vänsterpartiet Storstockholm tidigare fastlagt för närsjukvården.

Yrkande:

att Rad 375-397 stryks och ersätts med följande text:

Hälsoval Stockholm

Vänsterpartiets sjukvårdspolitik förenar rätten att välja vård efter behov med ett rättvist och ett hälsofrämjande arbetssätt. Landstingets politiker är valda för att ta ansvar för att länets invånare får sitt behov av sjukvård tillgodosett. Det ansvaret har alliansen överlämnat till marknaden. En marknad som ser till vinst, inte behov. Den fria etableringsrätten att bedriva verksamhet med skattepengar måste därför kraftigt begränsas.

Hälsoval Stockholm garanterar en jämlik och jämställd första linjens sjukvård med ett hälsofrämjande perspektiv med god tillgänglighet. För att stärka ett mer hälsofrämjande arbetssätt behöver hälso- och sjukvården utveckla sitt förebyggande arbete. Systematiska hälsofrämjande insatser är av stor betydelse för att undvika onödiga vårdkostnader och uppnå högre livskvalitet för länets invånare. Distriktsköterskan är central, men också andra medicinska och paramedicinska kompetenser behövs i närsjukvården.

- *Landstinget ska ta fram en plan för närsjukvårdens utveckling för att rättvist tillgodose invånarnas behov, inkluderande ett områdesansvar och åtgärder för etablering och bemanning utifrån vårdtyngd och socioekonomi.*
- *Hälsoval Stockholm innebär en tillit till hälsocentralens/vårdcentralens team att organisera vårdarbetet och bedöma vilken vårdkompetens som ska möta den enskilda patienten som exempelvis äldrevård och diabetikermottagning.*
- *Hälsocentralens/vårdcentralens råd via telefon och modern kommunikationsteknik ska ske på patientens villkor*

och vara ett komplement till det personliga mötet med bibehållen vårdkvalitet.

Marianne Berg Ekbohm, Birka Vasa

LP12. Beroendevården

Yrkande:

att nedanstående mening ersätter rad 487: "Bygg upp kommun- och landstingsgemensamma enheter för patienter som både har allvarlig missbruksproblematik och psykisk ohälsa."

att i rad 475 efter "Vårdkedjorna måste fungera" lägga till "Genom samplanering med och kring enskilda patienter."

Vänsterpartiet Södertälje

LP13. Missbruksvården

Missbruksvården i SLL har varit ett eftersatt område i många år nu. Platserna inom slutenvården har successivt minskat och blivit färre och färre. Detta händer samtidigt som antalet beroende- sjuka stiger särskild i socioekonomiska områden. Vi vet att missbruk, beroende och kriminalitet är en klassfråga. Vänsterpartiet behöver därför vässa sin politik på detta område. Vi vet också att det är ett stort stigma kring missbruk och beroende. Och om man dessutom identifierar sig som transkvinna är man särskild utsatt. I #metoo uppropet #utanskyddnät är ett av de viktigaste kraven en egen avgiftningsavdelning för kvinnor och icke-binära. Detta behöver vi lyssna på.

Yrkande:

att i rad 475 tillförs texten "och samverkan mellan SLL och socialtjänsten måste förstärkas." efter ordet fungera.

att i rad 489 tillförs texten ",och personer som identifiera sig som kvinnor." efter ordet kvinnor.

Marit Normasdotter, Botkyrka

LP14. Psykisk ohälsa

För Vänsterpartiet är det nödvändigt och uppenbart att kommuner och landsting måste utveckla och prioritera psykiatrin.

Yrkande:

att Rad 490-510 stryks och ersätts med följande text:

Psykisk ohälsa

Stödet och hjälpen vid psykisk ohälsa måste vara många och enkla att nå. Fler vårdformer och ökat stöd i eget boende, sysselsättning och ökade möjligheter till psykoterapi. Den självskattade psykiska ohälsan ökar. Människor mår allt sämre, bland annat beroende på ökade sociala problem. Nedmonteringen av sjukförsäkringen och omänskliga krav på återgång i arbete innebär ytterligare psykisk stress och ekonomiska problem drabbar psykiskt sjuka hårt.

Ungas, och då särskilt unga kvinnors, psykiska hälsa har försämrats. Genom låga trösklar och en bred kompetens med psykolog, psykiater, sjuksköterska och socionom kan unga vuxna med psykisk ohälsa fångas upp och hjälpas på ett bra sätt. Det är måste bli enklare för unga att söka och få hjälp i tid. Vänsterpartiet har kommit överens med regeringen om en nationell satsning om 280 miljoner om året som kommer att satsas på att förbätt-

ra ungas psykiska hälsa. Genom satsningen kan ungdomsmottagningarna ha generösare öppettider samtidigt som pengarna kan användas till att stimulera nya initiativ som t.ex. självinläggningsprojekt och inom första linjens psykiatri.

- Kraftig satsning för att korta väntetider.
- Öka tillgången till bra psykoterapi utan administrativt beslutade begränsningar i tid.
- Fler vårdplatser och ett bättre samarbete med den somatiska sjukvården.
- Samarbetet mellan landstingets psykiatri och kommunernas socialtjänst måste förbättras och vårdkedjorna fungera.
- Värna befintliga specialenheter för grupper med komplexa problem och speciella behov till exempel Traumaenheten och Mikamottagningen och inrätta fler sådana mottagningar efter behov.
- Uppsökarenheter med personal från både landsting och kommun.
- Behandlingsenheter för patienter med missbruksproblem och psykisk ohälsa.
- Utred ett inrättande av psykiatrins hus, – exemplet Karlstad.

Marianne Berg Ekbohm, Birka Vaså

LP15. Psykiatri

Yrkande:

att Efter 495. Föra in följande text:

För unga vuxna människor mellan 18 – 25 är stora svängningar i måendet vanliga. Många har en begynnande eller helt utvecklad psykiatrisk eller psykosocial problematik. Det är också den grupp utöver äldre som har högst självmordsbenägenhet. Det är viktigt att möta denna grupp tidigt och ge psykoterapeutiska och psykosociala insatser innan svårigheterna blir större och svårare att åtgärda. De behöver specialister som är kunniga i ungdomsutvecklingen och dess problem. Vuxenpsykiatri är alltför inriktad på allvarliga psykiatriska tillstånd och missar ofta ungdomars symtom.

Äldre som blir ensamma och deprimerade, kan få mycket ångest och skuld känslor, har endast medicin att hoppas på, ingen psykoterapi.

- Bygg ut/upp ungdomspsykiatriska mottagningar för unga vuxna med ångest och oro, mottagningar som är skilda från Vuxenpsykiatri. Ungavuxna mottagningar skall byggas i nära samverkan med kommunens sociala och arbetsmarknadsmässiga enheter för att underlätta att den unge kan få tillgång till samhällets gemenskap igen.
- Ökad satsning på äldremottagningarna med Psykoterapeutisk kompetens.

Vänsterpartiets Södertälje

LP16. Psykiatri

Yrkande:

att nedanstående mening ersätter 509:

Kraftig satsning på att förkorta väntetider och öka tillgången till bra psykoterapi utan administrativt beslutade tidsbegränsningar. Att patienten skall informeras om vilka olika psykoterapiformer som finns och att patienten själv skall få välja.

Vänsterpartiet Södertälje

LP17. Rätt till tandvård

Yrkande:

att Följande text ersätter texten under rubriken "Rätt till tandvård"

Tänderna är en del av kroppen. Proteser och implantat med mera ska betraktas som hjälpmedel för att man ska kunna tugga och svälja maten.

En bra tandstatus har blivit en tydlig klassmarkör. Det är dyrt att gå till tandläkaren. Många har inte råd att laga tänderna och måste därför dra ut dem i stället för behandling. En dålig tandstatus ger sämre folkhälsa med bland annat risk för hjärt- och kärlsjukdomar. Stark tandvårdsrädsla, medicine-ring, ålder, psykisk ohälsa och vissa sjukdomstillstånd medför också sämre tandstatus. Behovet av en billig och adekvat tandvård är därför stort för många människor.

Tandvårdsbehandlingar måste därför i likhet med all annan vård omfattas av ett högkostnadsskydd. För detta krävs statliga medel, men redan nu kan man satsa på förebyggande åtgärder i områden där kariesfrekvensen är utbredd.

Vänsterpartiet vill införa

- Riktade insatser till områden där boende, särskilt barn och ungdomar, har dålig tandstatus*
- Samarbete med primärvården*
- Uppsökande verksamhet för äldre med ambulerande tandläkarstolar/bilar*
- Riktade insatser till personer som av medicinska eller psykiska skäl fått sämre tandhälsa*
- Adekvata behandlingsformer för personer med extrem tandvårdsrädsla*

Inger Persson-Bergvall, Liljeholmen-Hägersten

LP18. Rätt till tandvård

Precis som det står i programmet så är tänderna en del av kroppen och att det inte är ur ett svenskt sjukvårdsperspektiv, och omfattas i dag inte av högkostnadsskyddet. Detta arbete måste idag bedrivas på nationell nivå, men Vänsterpartiet bör i alla sammanhang påpeka detta, för att undvika att detta ska vara en klassfråga. Programmet säger också att tänderna är en klassfråga, vilket stämmer. Dock framkommer inget av detta i rad 518-522 där man lyfter många bra frågor men också sådant som redan görs. För att lyckas med riktade insatser till områden där de boende, speciellt barn och ungdomar, har dålig status, bör man utveckla samarbetet med BVC och även skolhälsovården.

Yrkande:

att det även i rad 518 läggs till att detta samarbete ska även ske med BVC och skolhälsovården. Att förebyggande insatser bör rikta sig mot hela befolkningen, främst de som lever i de områden där tandhälsan är sämst.

Vänsterpartiet Södertälje

OBS! Motionen inkom 15 timmar efter motionsstopp. Särskilt beslut måste fattas för att motionen ska kunna behandlas.

LP19. Sjukvård för äldre

Stycket i det landstingspolitiska programmet om sjukvård för äldre är viktigt, både eftersom de äldre är en allt större grupp i befolkningen, men också eftersom det är den åldersgrupp som är allra sjukast. Ofta är de äldre multisjuka, vilket innebär att det krävs en speciell kompetens inom sjukvården för att kunna erbjuda dessa personer god vård. För att kunna utveckla sjukvården för just de allra äldsta och sjukaste behövs både en fungerande primärvård och slutenvård. I stycket om Sjukvård för äldre är fokus främst på primärvård, genom t.ex. fler äldre-

mottagningar. Detta är förstås viktigt, men det behövs även bra geriatriska kliniker som erbjuder slutenvård samt särskilda spår på akutmottagningar för de äldre. De som ofta väntar längst tid på akutmottagningarna och drabbas hårdast av väntetiderna är just de äldre, bl.a. för att de i större utsträckning behöver läggas in och det idag råder brist på vårdplatser. Stockholm har idag en förhållandevis väl utbyggd geriatrisk vård, jämfört med övriga landet, med många geriatriska kliniker. Dessa kliniker måste stöttas och utvecklas så att de kan fortsätta att erbjuda god slutenvård till patienterna samt för att den geriatriska specialistkompetensen upprätthålls och utvecklas.

Yrkande:

att ett tillägg görs i stycket "Sjukvård för äldre" enligt följande:

"De som oftast väntar allra längst tid på akutmottagningarna och drabbas hårdast av en lång väntan är de äldsta patienterna. Detta bl.a. pga att de i större utsträckning behöver en vårdplats. Just därför behövs särskilda spår på akutmottagningarna för att snabbare ta hand om de äldre. När det gäller slutenvården är de geriatriska klinikerna i länet ytterst viktiga då de besitter den specialistkunskap som behövs för att kunna ge bästa möjliga sjukvård till de äldre.

Vänsterpartiets politik:

- Utveckla specialspår på akutmottagningarna för snabbare och bättre omhändertagande av de äldre patienterna.
- Utveckla den geriatriska slutenvården i länet så att den på bästa sätt kan bidra till en god sjukvård för de multisjuka äldre."

Ayda Shaker, Solna

LP20. Kommunalisera hemsjukvården

När denna motion skrivs har styrelsen för Storsthlm (f.d. KSL) just beslutat att med ett beklagande avsluta ett mångårigt arbete med att som sista län genomföra en kommunalisering av hemsjukvården. Planerna sköts i sista stund i sank av några moderatledda kommuner som vägrade skriva under den framförhandlade överenskommelsen mellan kommunerna och landstinget. Motivet förefaller vara en principiell ovilja att genomföra en kommunalskatt höjning – trots att landstingsskatten genom en skatteväxling skulle ha sänkts lika mycket – samt en omsorg om vinstmarginalerna i privata hemtjänstföretag som i några kommuner kanske skulle få svårt att klara ett utvidgat uppdrag. Det här var andra försöket att genomföra den reform som en stor majoritet av länets kommuner menar skulle vara till stor nytta för vårdtagarna.

Men förr eller senare måste ändå kommunaliseringen genomföras och reformen bör finnas med i Vänsterpartiet Storstockholms landstingspolitiska program. Den av oss föreslagna placeringen i programmet (under Sjukvård för äldre) är inte optimal eftersom hemsjukvården inte bara omfattar äldre, men vi ser just nu ingen bättre placering (alternativet är att skriva till ett nytt, eget stycke om hemsjukvården).

Yrkande:

att följande punkt läggs till under Sjukvård för äldre, rad 562

- *Kommunalisering av hemsjukvården*

Kerstin Amelin, Botkyrka, Mats Einarsson, Botkyrka

LP21. Mer växtbaserat för klimatet och hälsan

Animalieproduktionen står för en stor del av utsläppen av växthusgaser. Vår västerländska kost är ohållbar, både ur ett miljö- och klimatperspektiv och ur ett hälsoperspektiv.

Vänsterpartiet har länge drivit frågan om minskad köttkonsumtion. I eko-eko-gruppens arbete framgår det tydligt att dagens köttkonsumtion är ohållbar för planeten. Vi har i riksdagen lagt flera motioner, bland annat en om att

minska köttkonsumtionen med 25% till 2025. I vissa kommuner har vi fått igenom tydliga mål och politiska beslut som innebär minskad köttkonsumtion.

Hög köttkonsumtion är också dåligt för hälsan, bland annat för typ 2 diabetes, hjärt- och kärlsjukdomar och ökad risk för cancer. Därför har Örebro hjärtklinik infört vegetariska matsedlar, något som borde vara en självklarhet på alla sjukhus.

Vi kan inte heller acceptera det massiva lidande som djur i livsmedelsindustrin lever under för att matens priser ska pressas ner. Det kan vi inte acceptera att det offentliga bidrar till.

Yrkande:

att följande rubrik och stycke läggs till efter rad 565:

“Hållbar och hälsosam mat till patienter

Inom svensk sjukvård serveras varje dag ungefär 74 000 portioner mat till patienter. Att det offentliga ska servera mat som är hållbar både för patienten och för miljön borde vara en självklarhet.

Processad mat, socker, fett och kött utgör en allt större del av vår västerländska kost. Denna typ av kost bidrar till övervikt och risk för typ 2-diabetes, hjärt-kärlsjukdom och vissa typer av cancer. Eftersom ett högt intag av kött ökar risken för att utveckla hjärtinfarkt har till exempel Örebro hjärtklinik arbetat för att helt fasa ut köttet och öka intaget av frukt och grönt för patienterna. Man vill servera mat som förebygger sjukdom istället för mat som höjer risken för sjukdom. S:t Görans sjukhus har också infört vegonorm på en avdelning.

Animalieproduktionen står idag för runt 15% av världens utsläpp av växthusgaser, och är huvudorsaken till att vi redan med råge överskridit flera av planetens gränser. Offentlig sektor har ett stort ansvar både för att minska animalieanvändningen och hjälpa till att förändra samhällsnormen.

I landstingets Miljöprogram kan man läsa att ”Patientmåltiderna ska bidra till så låg miljöpåverkan som är möjligt genom minskat matsvinn, ökad andel ekologiskt och lokalproducerade livsmedel. 2021 ska minst 50 procent vara ekologiskt jämfört med 36 procent idag och 20 procent ska vara lokalproducerat.” Det är viktigt att vi minskar matsvinnet, användningen av bekämpningsmedel och de långa transportererna av livsmedel. Men det viktigaste vi måste göra för att rädda klimatet och miljön är att minska andelen animaliska livsmedel, och på detta område finns det ingen som helst ambition i landstingets Miljöprogram.

Vänsterpartiets politik

- *Vänsterpartiet vill att sjukvården som norm erbjuder hälsosamma växtbaserade måltider med låg miljö- och klimatpåverkan*
- *Vänsterpartiet vill att landstinget genom bland annat upphandling aktivt främjar mat som är växtbaserad, ekologisk och inte bidrar till lidande för djur”*

Nujin Alacabek, Huddinge, Hannah Amelin, Botkyrka, Kerstin Amelin, Botkyrka, Niklas Andersson, Sigtuna, Sevim Celepli, Haninge, Jairo Correa, Tyresö, Angela Djurfelter, Värmdö, William Friström, Haninge, Juliana Gristelli, Västra Södermalm, Lina Hjorth Warlenius, Älvsjö- Hägersten, Göran Johansson, Haninge, Tea Jonsson, Kista, Andreas Lennkvist Manriquez, Österåker, Maria Mustonen, Hammarby-Skarpnäck, Tobias Tengström, Sundbyberg, Niklas Vanhainen, Liljeholmen-Hägersten, Torbjörn Vennström, Kungsholmen, Jesper Wiklund, Sundbyberg

LP22. Elbuss

Rader: 707-721

Ambitionen att installera nya eldrivna busslinjer som ett miljövänligt alternativ är ett mycket bra förslag. Begreppet ”trådbuss” kan dock upplevas som gammalmodigt, medan ”elbuss” är mer tidsenligt och begripligt.

Yrkande:

att "trådbuss" byts ut mot "elbuss" på raderna 707-721.

Vänsterpartiet Haninge, Maria Mustonen, Hammarby-Skarpnäck, Rikard Hjort Warlenius, Liljeholmen- Hägersten, Lina Hjort Warlenius, Älvjö-Hägersten, Eva Häusner, Årsta, Ola Lundström, Hammarby-Skarpnäck

LP23. Kollektivtrafiken i hela länet

När vi i programmet beskriver kollektivtrafiken och hur den ska bedrivas så läggs fokus på sid 20 rad 609-613 på driften av Roslagsbanan, busstrafiken i Täby, Vaxholm och Österåker, liksom att tunnelbanor och lokalbanor (exkl usive Spårväg Syd)har ett väldigt fokus på länets norra och centrala delar och väldigt lite på de Södra delarna av länet.

Från vår del av länet skulle vi vilja se följande förbättringar i befintlig trafik yrkar vi följande:

att Rad 604-613 • Varför bara dessa områden?

Rad 693-700

att Lägg till "Fördubblat antal avgångar för snabblinjen 749 mellan Södertälje och Liljeholmen i rusningstid"

att Lägg till "Inför fler snabbusslinjer till och från Södertälje C i rusningstid, exempelvis till Slagsta, Farsta och Nynäshamn".

att Lägg till "Inför förbud mot stående passagerare på motorväg"

Rad 723-735

att Lägg till "Tätare avgångar till/från Södertälje C i rusningstid"

att Lägg till "Inför dygnet-runt-trafik på pendeltåg och tunnelbana"

att Lägg till "Inför entimmestrafik på Gnestalinjen på helgerna" Rad 741-752

att Lägg till "Ny tunnelbaneanslutning från Norsborglinjen till Flemingsberg"

att Lägg till "Skapa ännu fler tvärförbindelser för att avlasta city"

att Slutligen så bör vänsterpartiet lyfta idén om den s k "Södertörnsbanan" d v s en regionalstågslinje Gnesta – Södertälje syd, Södertälje C- Södertälje N- Salem – Tumba som kan avlasta nuvarande pendeltåg, minska trängseln på Grödingebanan, korta resvägar och öppna upp för ännu en linje in mot Stockholm söderifrån via Hallunda, Kungens kurva m fl platser och som minskar störningsrisken med ett enda pendeltågsstråk från söder.

Vänsterpartiet Södertälje

LP24. Gör enhetstaxan till en verklig enhetstaxa

Att enhetstaxan infördes var ett bra beslut. Vad som inte var bra var att man minskade tiden från 120 min till 75 minuter, vilket i praktiken innebar att stora delar av länet fått en tydlig tidszon istället och den som bor på landsbygden eller gör fler byten tvingas betala enhetstaxan två gånger för en resa från dörr till dörr. Så ska det inte vara.

Yrkande:

att 120 minutersregeln i kollektivtrafiken återinförs i den nya enhetstaxan för att invånare i hela länet ska kunna nyttja enhetstaxan fullt ut.

Vänsterpartiet Södertälje

LP25. Reklamfri kollektivtrafik

Rader 671-677

Distriktsstyrelsens förslag för landstingspolitiskt program påpekar alldeles korrekt att kollektivtrafiken är för alla och därför ska vara fri från diskriminerande reklam.

Vänsterpartiet har länge varit kritiska till kommersialiseringen av den offentliga miljön. Därför är det bättre att vi utöver förbudet mot sexistisk och diskriminerande reklam driver frågan om helt reklamfri kollektivtrafik. Det första steget bör vara just ett förbud mot sexistisk och diskriminerande reklam, men vi bör även driva totalförbud av politisk reklam i kollektivtrafiken. Många kommer ihåg Sverigedemokraternas upprörande reklamkampanj i tunnelbanan för ett par år sedan, och Moderaternas mindre lyckade kampanj är ett ännu färskare minne som vi hellre hade sluppit se.

Även reklam som inte är direkt kränkande är olämplig att ha i kollektivtrafiken som ska i sikt vara helt skattefinansierad. I stället kan utrymmena som nu används för reklam användas för konst och samhällsinformation i framtiden.

Yrkande:

att Efter rad 675 tilläggs: ”Även politisk reklam är olämplig i kollektivtrafiken, och därför ska den förbjudas. På sikt ska kollektivtrafiken vara helt fredad från kommersiella budskap.”

att Efter rad 677 tilläggs: ”Ta bort den politiska reklamen.”

att Därefter tilläggs: ”Sträva efter en helt reklamfri kollektivtrafik.”

Vänsterpartiet Haninge, Maria Mustonen, Hammarby-Skarpnäck, Ola Lundström, Hammarby-Skarpnäck, Torbjörn Vennström, Kungsholmen

LP26. Kollektivtrafik i glesbygden

Rader 678-687

Kollektivtrafiken i Stockholms läns glesbygd är, som förslaget för landstingspolitiskt program konstaterar, undermålig. Utöver de lösningar som nu finns på förslaget är samåknings- och bildelningstjänster i SL:s regi sätt som kan underlätta livet i glesbygden utan att öka trafikens klimatbelastning.

Yrkande:

att Efter rad 687 tilläggs: ”Utveckla samåknings- och bildelningstjänster i SL:s regi.”

Vänsterpartiet Haninge, Maria Mustonen, Hammarby-Skarpnäck, Lina Hjort Warlenius, Älvsjö-Hägersten, Rikard Hjort Warlenius, Liljeholmen-Hägersten, Eva Häusner, Årsta, Ola Lundström, Hammarby-Skarpnäck, Torbjörn Vennström, Kungsholmen

LP27. Upprustning av Märsta station

Märsta Station är en stor knutpunkt som är i skriande behov av upprustning. Enligt SL:s rapport Fakta om SL och länet 2016 hade Märsta station 6700 påstigande resenärer en vanlig vinterdag på SL:s pendeltåg. Ungefär lika många som i Västerhaninge (6600) eller lite färre än Tumba (7900). Då tillkommer SJ:s pendeltåg som också stannar i Märsta.

Stationen har idag inget vettigt väntrum, spärrihuset är alldeles för litet och fylls upp alldeles för fort när man väntar på tåget en kall vinterdag. Det finns ingen planskild passage för att ta sig till perrongen för SJ-tågen vilket är en stor säkerhetsrisk. Även för bilarna och till den större infartsparkeringen på andra sidan spåren finns ingen planskild korsning.

Den goda nyheten är att det finns en avsiktsförklaring mellan landstinget, trafikverket och Sigtuna kommun att bygga en station värd namnet. Denna måste Vänsterpartiet stödja fullt ut. En utökad station skulle locka fler att åka kollektivt i Sigtuna kommun.

Yrkande:

att tillföra en ny mening som fortsätter på rad 729 på sidan 22 med följande text: "Undermåliga pendeltågsstationer, som till exempel i Märsta, måste upprustas för att locka fler att ställa bilen och åka kollektivt."

Niklas Andersson, Sigtuna, Kerstin Amelin, Botkyrka, Markus Andreassen, Sigtuna, Sofia Mir, Sigtuna.

LP28. Vägnätet

Rader: 813-821

Förslaget för landstingspolitiskt program tar upp vägnätet som ett sätt att förbättra villkoren på Stockholms läns landsbygd och föreslår 1+2 vägar som en lösning. Man vill "förbättra" vägnätet, men förklarar inte närmare vad detta innebär. Detta lämnar utrymme till olika tolkningar. Därför ska Vänsterpartiet förtydliga att vi inte vill bygga nya bilvägar. Vi vet att nya vägar och standardhöjningar leder oundvikligen till ökad privatbilism, vilket är helt oförenligt med våra klimatmål. När det gäller vägunderhållet bör det naturligtvis hålla hög standard även på landsbygden, men detta är en fråga för kommunerna och Trafikverket, inte för landstinget.

Yrkande:

att Vägnätet på landsbygden ska förbättras och kollektivtrafiken byggas ut" ersätts med: "Kollektivtrafiken på landsbygden ska byggas ut."

att rad 821 " 1+2 vägar skapas i öst/väst vid Norrtälje för att förbättra trafiksäkerheten." stryks helt.

Vänsterpartiet Haninge, Maria Mustonen, Hammarby-Skarpnäck, Lina Hjort Warlenius, Älvsjö- Hägersten, Rickard Hjort Warlenius, Liljeholmen-Hägersten, Eva Häusner, Årsta, Torbjörn Vennström, Kungsholmen.

LP29. Klimatsmarta bostäder

Rader: 822-835

Programförslaget tar upp passivhus som det främsta sättet att bygga klimatsmarta bostäder. Passivhus är dock bara ett av flera sätten att bygga energieffektivt, och de är inte heller helt problemfria att bygga. Därför bör inte passivhus anges som det självklara sättet vi kan lösa bostadsbyggandets utmaningar, i stället ska "energieffektiva" eller "klimatsmarta" hus nämnas. När det kommer till byggmaterial, är massivt trä att föredra som ett klimatsmart alternativ.

Yrkande:

att Rad 822 "Kraftigt öka bostadsbyggandet i hela länet av hyresrätter i passiv-hus" ersätts med " Kraftigt öka bostadsbyggandet i hela länet av energieffektiva hyresrätter"

att Rad 834 " Nybyggnation ska ske med träprodukter och med passivhus-standard" ersätts med "Nybyggnation ska ske klimatsmart och i första hand med massivt trä".

Vänsterpartiet Haninge, Maria Mustonen, Hammarby-Skarpnäck, Lina Hjort Warlenius, Älvsjö-Hägersten, Rickard Hjort Warlenius, Liljeholmen-Hägersten, Eva Häusner, Årsta, Ola Lundström, Hammarby-Skarpnäck.

LP30. Värtaverket

Rader: 832-840

Programförslaget tar upp utfasning av kolkraften i Värtaverket som ett krav som Vänsterpartiet ska driva. Våra företrädare i Stockholms stadshus har redan fått igenom detta krav, vilket vi ska vara glada för och stolta över. Frågan avgjordes på kommunal nivå och därför hör den inte heller hemma i det landstingspolitiska programmet.

Yrkande:

att Rad 833 kompletteras med: "Vänsterpartiet har därför drivit igenom utfasningen av kolkraften i Värtaverket till 2022."

att Rad 840 stryks eftersom beslutet redan är fattat.

Vänsterpartiet Haninge, Maria Mustonen, Hammarby-Skarpnäck, Lina Hjort Warlenius, Älvsjö-Hägersten, Rickard Hjort Warlenius, Liljeholmen-Hägersten, Eva Häusner, Årsta, Ola Lundström, Hammarby-Skarpnäck

LP31. Inledningen om Kulturen

Texten under rubriken "Allas rätt till kultur", s 26 i programmet, tar i stora delar upp relevanta politiska förslag inom kulturområdet men behöver en ny inledning som texten kan växa ur och förankras i. Den nya inledningen som föreslås i yrkandet ger ett sådant anslag för övriga texten och den visar även på kulturens breda och viktiga roll i samhället.

Yrkande:

att Texten rad 906-908 fram till meningen "För den regionala planeringen..." ersätts med följande text:

Kultur är ingen lyx utan något som berör oss alla och som är till för oss alla, inte bara några få. Den rör en av människans djupaste behov, något som roar och oroar, nödvändig för att få oss att tänka efter, skratta och gråta. Kultur ska därför vara enkel att både utöva och uppleva i hela länet. Alla människor behöver tillgång till en meningsfull fritid."

Martin Hanson, Birka Vasa

LP32. Kulturskolans viktiga roll

Kulturskolor ger barn och unga i hela länet möjligheter att såväl få utöva som uppleva kultur. Det är därför bra och viktigt att distriktsstyrelsen i sitt förslag nämner kulturskolan i det avslutande punkterna, men det saknas skrivningar om kulturskolan i texten innan. Då kulturskolan i stort är en kommunal angelägenhet så bör här arbetet för samordning och dialog mellan länets kulturskolor för att skapa likvärdiga förutsättningar lyftas fram.

Yrkande:

att på rad 909 innan meningen "För den regionala planeringen..." lägga till:

Alla människor behöver tillgång till en meningsfull fritid. Här spelar länets kulturskolor en viktig roll för att ge barn och unga möjlighet att såväl få utöva som uppleva kultur. Vänsterpartiet vill därför, genom en förbättrad dialog och samordning mellan länets kulturskolor, arbeta för att skapa bättre och mer likvärdiga förutsättningar samt att goda exempel lyfts och sprids, exempelvis den sänkning av avgiften till kulturskolan som skett i Stockholms stad. För att skapa sådana likvärdiga förutsättningar ska kulturskolan drivas av samhället och inte privat regi och på sikt vara avgiftsfri.

Martin Hanson, Birka Vasa

LP33. Beroendevården

Yrkande:

att nedanstående mening ersätter rad 487 "Bygg upp kommun- och landstingsgemensamma enheter för patienter som både har allvarlig missbruksproblematik och psykisk ohälsa."

att i rad 475 lägga till orden, "genom samplanering med och kring enskilda patienter", efter orden, Vårdkedjorna måste fungera.

Vänsterpartiet Södertälje

LP34. Patientsäkerheten inom hälso- och sjukvården i Stockholms läns landsting

Patientsäkerhet är att skydda patienterna mot vårdskada. Att arbeta med patientsäkerhet är också att arbeta ekonomiskt med de resurser vi har. Kan vårdskador förebyggas så kommer också behovet av att använda antibiotika minska och patienterna får ett minskat lidande. Patientsäkerhet är att se till att vården bedrivs så att patienterna inte ska drabbas av vårdskador. En vårdskada är, lidande, kroppslig eller psykisk skada eller sjukdom samt dödsfall som hade kunnat undvikas om adekvata åtgärder hade vidtagits vid patientens kontakt med hälso- och sjukvården.

De vanligaste rapporterade vårdskadorna är:

- Vårdrelaterade infektioner
- Kirurgiska skador
- Läkemedelsrelaterade skador
- Bemötande/information
- Missade, försenade och felaktiga diagnoser

Vårdskador kan uppkomma i många olika situationer, såsom att det saknas personal, att patienterna får ligga i korridorer, att städningen inte är tillräcklig, att det är överbeläggningar på vårdavdelningarna, att det inte går att övervaka svårt sjuka patienter. Det enda som står i programmet om patientsäkerhet är på rad 372: Intensifiera arbetet med 0- vision kring vårdrelaterade infektioner. Detta står under stycket: Städning på sjukhuset. Vårdskador kan orsakas av så mycket mer än dålig städning och därför bör Patientsäkerhet beskrivas i ett eget stycke. I dagsläget så är det mycket diskussion om patientsäkerhet, både när det gäller att det inte finns sjuksköterskor, att det inte finns tillräckligt med platser och när Nya Karolinska sjukhuset diskuteras. Patientsäkerhet är att se till att vården bedrivs så att patienterna inte ska drabbas av vårdskador.

Yrkande:

att det ska finnas ett avsnitt om patientsäkerhet.

att vänsterpartiets politik ska vara att en hög patientsäkerhets ska bedrivas och därmed en 0-vision för vårdskador.

Vänsterpartiet Södertälje

LP35. Psykiatri

Yrkande:

att i rad 503 lägga till orden, genom samplanering med och kring enskilda patienter, efter orden, vårdkedjorna fungera.

att nedanstående mening ersätter rad 507: "

Bygg upp kommun- och landstingsgemensamma enheter för patienter som både har allvarlig missbruksproblematik och psykisk ohälsa.”

att *följande mening ska läggas in i stycket psykiatri, efter rad 510.*

”Samverkan med patient och anhörigorganisationer.”

Vänsterpartiet Södertälje

LP36. Slå vakt om och utveckla Södertälje sjukhus med akut och förlossning

Södertälje sjukhus har många gånger ifrågasatts och nedläggningshoten har varit många. De senaste två åren har snarare präglats av tillbyggnad och upprustning, men för många invånare i södra länsdelen är frågan känslig. Det är därför viktigt att särskilt markera att vänsterpartiet vill slå vakt om och utveckla Södertälje sjukhus.

Yrkande:

att *en punkt med följande innehåll inarbetas under rubriken Akutsjukhus sid 13:*

”Att bibehålla och utveckla Södertälje sjukhus som akutsjukhus med somatiska vårdavdelningar, akutmottagning och förlossning.”

Vänsterpartiet Södertälje

BILAGA motion LP1.

Sammanfattning

Stockholms läns landsting är Sveriges näst största parlament och har årligen ansvaret för mer än 90 miljarder kronor. Alla medborgare känner inte till att hälso- och sjukvården och kollektivtrafiken är landstingets ansvar och att det varit högerstyrt i tolv år. Landstingsvalet har varit det anonyma valet, det ska vi nu tillsammans ändra på.

Stockholms läns landsting borde vara ett rikt landsting, skatteintäkterna är enorma och överträffar prognoserna. Intäkterna kommer inte hälso- och sjukvården och kollektivtrafiken till del. Genom en mycket kraftig befolkningssökning är invånarna i vår region förhållandevis unga och därmed mindre utsatta för allvarliga sjukdomstillstånd. Vi har genom högerens styrning sett ett miljardslarv utan dess like. Skattemedel har slösats bort till privata vinstintressen genom dyra upphandlingar, vårdval, privatiseringar, och konsulter. Kring skrytbygget Nya Karolinska sjukhuset, (NKS) har skandalerna susat tätt och konsulter täljer guld. Vi har fått ett extremt kostsamt sjukhus och en sjukvård som inte längre kan ge den vård som våra medborgare behöver.

Stockholms läns landsting styrs med new public management (NPM) och har en starkt kostnadsdrivande tjänstemannastyre med beställar - utförarmodell. Vi vill avveckla detta och utveckla en modell som utökar det politiska inflytandet. Vänsterpartiet är det enda parti som anser att det är skatten som är det jämlikaste och rättvisaste sättet att finansiera den gemensamma välfärden.

Högeralliansen, (med stöd av SD) bryter mot lagen – de begår ett lagbrott mot Hälso- och sjukvårdslagen (HSL). ”3 kap 1 § anger att Målet med HSL är en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen. Vården ska ges med respekt för alla människors lika värde och för den enskildes värdighet. Den som har störst behov av hälso- och sjukvård ska ges företräde till vården”.

Vi föds i sjukvården och de flesta av oss dör där, den följer oss hela livet. Vården är en lönsam marknad, för de som blir sjuka vill snabbt bli friska. Sjukvården har blivit en marknad med starka vinstintressen. Det är bara i vårt län som högern drivit på för att öppna så många vårdval. Vårdval är ett fritt val för företag att etablera sig var och med vilken specialitet de vill. De etablerar sig (oftast) i områden där sjukligheten är minst, där finns de stora vinsterna. Högern har ett övergripande ideologiskt mål att minska eller helt avveckla den offentligt drivna vården. Vid fortsatt högerstyrning kommer ytterligare vårdval, idag är de 38, att införas och sjukhus kommer att privatiseras.

Vi har fått en sjukvård som är extremt ansträngd, personal som springer allt fortare, personal som slutar i protest och lämnar vården helt. En sjukvård med hundratals stängda vårdplatser. På akutmottagningarna bor patienter i flera dygn i väntan på vårdplats. Planerade operationer ställs in pga. personalbrist.

2006 fanns det t.ex. 6 vårdcentraler i Botkyrka kommun och lika många på Östermalm. Nu 2017 finns det fortfarande 6 vårdcentraler i Botkyrka med 12 på Östermalm. Det skiljer 8 år i medellivslängd i region. Ju längre ut på tunnelbanelinjerna man bor desto högre är sjuklighet.

Av miljö och klimatskäl behöver de som reser med kollektivtrafiken, idag är det bara fyra av tio som gör det dagligdags. Fler måste sluta åka bil och bli kollektivtrafikresenärer. Den gemensamma kollektivtrafiken är ett grundläggande fundament för att vårt liv och samhället ska fungera. Trängseln ökar dramatiskt, bussar och tåg är överfulla och alla kommer inte med. Kollektivtrafikresenärerna, de som reser miljövänligt, har fått en regressiv beskattning. En höjning av SL kortet med 100 kronor, som alliansen har gjort med stöd av mp, motsvarar för en normalinkomsttagare en chockhöjning av ”landstingsskatten”, drygt 3 gånger så stor än om taxehöjningens intäkter istället tagits in genom en solidarisk skatthöjning.

De som har en lägre inkomst är mer beroende av kollektivtrafiken och får betala procentuellt mer av sin inkomst. De som är rikare använder i större utsträckning bil. De som drabbats allra hårdast av höjningen är pensionärer och unga.

Arbetsmiljö för personalen i hälso- och sjukvården samt i kollektivtrafiken har kraftigt försämrats. Vi ser idag långa köer, tungt belastade akutmottagningar, stängda vårdplatser, personalbrist och inställda operationer och en

krisande förlossningsvård.

Vi har fått en personalflykt från de underbetalda kvinnodominerande vårdyrkena. Bristen på utbildad vårdpersonal, särskilt bristen på sjuksköterskor och specialistsjuksköterskor, är påtaglig och leder till dyra lösningar med bemanningsföretag.

Alla kollektivtrafikföretag och underleverantörerna är vinstdrivande aktiebolag och för att leverera vinst har personalstyrkan minimerats, arbetsvillkoren och arbetsmiljön försämrats. Vid upphandlingar ser högerpartierna till att det varken ställts krav på förbud mot ackordslöner, kollektivavtalsliknande förhållanden eller garantier om schyssta arbetsvillkor. Sällan villkoras avtalet med personalövergång och om det har skett har personal ändå sagts upp efteråt. Att arbeta i kollektivtrafiken och med färdtjänst har blivit ett genomgångsyrke.

Vänsterpartiet tänker återupprätta tron på vården och kollektivtrafiken och göra yrkena till de viktiga statusyrken de borde vara. Vi vill utveckla den offentligt drivna verksamheten genom att föra en politik så att den egna verksamheten kan växa och blomma ut.

Alla invånare ska ha tillgång till god vård och en fungerande kollektivtrafik och det kan bara uppnås med ett majoritetsbyte, där vänsterpartiet har en stark ställning.

Med Vänsterpartiet i en styrande majoritet kommer vi att:

- Tillföra en miljard i personalsatsningar för kraftigt höjda löner och sänkt arbetstid
- Ge personalen utökad inflytande för bättre arbetsmiljö och arbetsvillkor
- Börja öppna alla stängda vårdplatser
- tillföra primärvården kraftigt utökade resurser utifrån behov
- tillföra beroendevård, psykiatri och förlossning utökade resurser
- tillse att personalpolitik och vård har ett jämställt och jämlikt perspektiv
- tillföra kollektivtrafiken över en miljard extra
- Stoppa taxehöjningar
- Införa fria resor för barn upp till arton år
- Ge fria resor för pensionärer under lågtrafik
- Kraftigt utöka kollektivtrafiken
- Börja ta tillbaka kollektivtrafik i egen regi
- Se till så att färdtjänstresenärer reser på samma villkor som kollektivtrafikresenärer.
- Ställa krav på kollektivavtalsliknande förhållanden med schyssta arbetsvillkor vid varje upphandling och för varje underleverantör.
- Se till att landstinget etablerar en fördjupad dialog med arbetstagarorganisationer som en viktig samarbetspartner i utvecklingsarbetet.

Vänsterpolitik för en bättre arbetsmiljö, så blir Stockholms läns landsting Sveriges bästa arbetsgivare

Arbetsmiljö och villkor för personalen i hälso- och sjukvården samt i kollektivtrafiken har kraftigt försämrats. Vi ser idag långa köer, tungt belastade akutmottagningar, stängda vårdplatser, personalbrist och en krisande förlossnings- och neonatalvård. Personalen inom den upphandlade kollektivtrafiken får allt sämre arbetsmiljö och villkor för varje ny upphandling och ny arbetsgivare. Personalen upplever en stor osäkerhet inför upphandling, om de får ha jobbet kvar eller om de istället får en provanställning hos den nya entreprenören eller om de sägs upp. Upphandlingarna leder förutom till byta av uniform med nytt varumärke till att de får färre arbetskamrater och stressigare arbete.

Allt detta sker trots att skatteintäkterna till landstinget överträffar prognoserna. Stockholms läns landsting borde vara rikt, men intäkterna kommer inte hälso- och sjukvården och personalen till del. I tolv år har det slösats med skattemedel till vårdval, privatiseringar, dyra konsultkostnader kring upphandling och överklaganden av desamma och ett oerhört kostsamt avtal för att finansiera och driva Nya Karolinska sjukhuset, NKS.

Bristen på utbildad vårdpersonal, särskilt bristen på sjuksköterskor och specialistsjuksköterskor, är påtaglig och leder till färre vårdplatser, inställda operationer och dyra lösningar via bemanningsföretag. Vi har fått en personalflykt från de underbetalda kvinnodominerade vårdyrkena. Vänsterpartiet tänker återupprätta tron på vården och kollektivtrafiken och göra yrkena till de viktiga statusyrken de borde vara. Vi vill utveckla den offentligt

drivna verksamheten.

För de upphandlade verksamheterna i kollektivtrafiken får personalen sämre och sämre arbetsmiljö och villkor för varje ny arbetsgivare. Personalen upplever en stor osäkerhet inför en upphandling, om de får ha jobbet kvar, eller om de istället får en provanställning hos den nya entreprenören eller om de sägs upp. Upphandlingarna leder förutom till byte av uniform med nytt varumärke till att de får färre arbetskollegor och stressigare arbete. Det är vanligt att personal i kollektivtrafiken har bytt arbetsgivare 4- 5 gånger under den senaste 10-årsperioden. Till skillnad mot sjukvård drivs all kollektivtrafik och dess underleverantörer av aktiebolag vars enda syfte är att leverera vinst till ägaren. Vinstkraven gör att personalstyrkan minimeras och arbetsvillkor och arbetsmiljö försämras. Vid upphandlingar har det de senaste 12 åren varken ställts krav på förbud mot ackordslöner, kollektivavtalsliknande förhållanden eller garantier med schyssta arbetsvillkor såsom schemaläggning i god tid, regelbundna pauser i arbetet m.m. Sällan har det vid upphandlingen villkorats om personalövergång och om denna har villkorats har personal ändå sagts upp efteråt. Detta sammantaget har orsakat en stor brist på bussförare. Att arbeta i kollektivtrafiken eller med färdtjänstresor har blivit ett genomgångsyrke.

Alla invånare ska ha tillgång till god vård och säker kollektivtrafik och det kan vi bara uppnå genom att personalen har goda arbetsförhållanden. Vi vill öppna alla stängda vårdplatser och vill vi att färdtjänstresenärer ska få taxibilar när de beställer. Vänsterpartiet vill satsa på personalen genom bättre arbetsmiljö och arbetsvillkor samt högre löner för de kvinnodominerade yrkesgrupper som har halkat efter. Det är dags för ett lönelöft för de underbetalda kvinnodominerande yrkena i hälso- och sjukvården. Personalpolitiken ska genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv och alla åtgärder ska analyseras utifrån det. Vi vill säkerställa att också underleverantörer till landstinget och upphandlade verksamheter har arbetsvillkor som är nivå med motsvarande kollektivavtal. Vi vill se att landstinget etablerar en fördjupad dialog med arbetstagarorganisationer eftersom vi ser dessa som en viktig samarbetspartner i utvecklingsarbetet.

Vänsterpartiet vill återta kollektivtrafik i egen regi för att höja kvaliteten och tillförsäkra att personalen har goda arbetsvillkor och lön efter ansvar. Kollektivtrafiken är navet i vår välfärd och utan den stannar stora delar av vårt samhälle. Vänsterpartiet kan också konstatera att det privata plötsligt säger upp sitt avtal med landstinget om de får en bristande lönsamhet. Så kan inte personal behandlas.

Vänsterpartiets politik för personal i den upphandlade kollektivtrafiken:

- Att kollektivtrafiken på sikt återtas i egen regi
- Stärkt personalinflytande över arbetsmiljön genom riktade resurser
- Kontinuerlig vidareutbildning
- Bra och systematisk dialog med fackföreningarna
- Meddelarfrihet samt sociala krav i nivå med kollektivavtal skrivs in i alla avtal, likaså förbud mot ackordslöner
- Krav på verksamhetsövergång
- Fast anställning samt heltid som norm
- Meddelarfrihet samt whistleblower-funktion
- Krav på kollektivavtalsliknande villkor vid upphandlingar.

PERSONALMILJARD till sjukvården

Vänsterpartiet vill satsa en extra miljard på vårdpersonalen som är anställda av landstinget. Denna ”personalmiljard” finansieras med en justering av skattesatsen med 30 öre. Den kommer väl att betala sig i form av förbättrad arbetsmiljö, förkortad arbetstid, betalda vidareutbildningar för personal och rättvisa löner. Sjukvårdspersonal utför några av de viktigaste uppgifterna i samhället – de botar, lindrar och räddar liv. Precis som lärarkåren, vars viktiga arbete på senare år har uppvärderats, är det nu dags för ett lönelöft i vården. Ett stort antal sjuksköterskor har idag lämnat yrket på grund av den påfrestande arbetssituationen. Stockholms läns landsting ska bli Sveriges bästa arbetsgivare.

Vi måste förbättra personalens arbetsmiljö och arbetsvillkor så att de får fler arbetskamrater, högre löner, förkortad arbetstid, fredade raster, inflytande över schemaläggning samt ökat inflytande över arbetssituationen. Dagens marknadsinspirerade detaljstyrning av sjukvården enligt New Public Management med beställare och utförare måste ersättas med ett system som utgår från och litar på personalens kunskap och erfarenhet – en tillitsstyrning. De som arbetar i vården ska känna att de kan, orkar och vill stanna kvar och beroendet av dyr stafettpersonal ska upphöra.

Vi i Vänsterpartiet har höga ambitioner. Vi vill ta politiskt och ekonomiskt ansvar för att göra landstinget till en attraktiv arbetsgivare. Våra gemensamma skattepengar ska också gå till bättre arbetsplatser där personalen känner sig trygg, får ett bra ledarskap och en utökad grundbemanning.

Det spelar ingen roll om vi utbildar fler om de som redan arbetar inte vill stanna i yrket. Vänsterpartiet ser höjda löner, arbetstidsförkortning och arbetsmiljöåtgärder som en del av lösningen. Som politiker sätter vi inte löner, men det är vårt ansvar att skjuta till pengar för att löneförhöjningar ska bli möjliga. Vi vill börja med att höja lönerna för de yrkesgrupper där det är en allvarlig brist och stor personalomsättning, med målet att allas löner på sikt ska höjas. Gör vi våra verksamheter attraktiva så vill fler arbeta och stanna kvar inom landstinget. Vi vill att personalen ska känna att Stockholms läns landsting värdesätter dem för det viktiga arbetet de utför.

Allt fler arbetsuppgifter och ansvars överförs till primärvården samtidigt som ersättningarna kraftigt minskat till vårdcentraler som ger vård till medborgarna som har sämst hälsa. Vi vill införa ett områdesansvar för vårdcentraler och husläkarmottagningar och öka grundbemanningen med fler läkare och distriktssköterskorna och paramedicinare.

Idag får en sjuksköterska som gått vidareutbildning, ofta bekostad med egna studiemedel, en sänkt lön då de börjar som de specialister de blivit. Barnmorskor som är nyutbildade kräver idag 33 000 kronor i månaden, detta exempel visar med tydlighet hur kraftigt underbetalda de kvinnodominerade vårdyrkena är i landstinget.

Vänsterpartiet satsar en miljard extra för:

- Höjda löner för de yrkesgrupper inom vården som har störst personalbrist och personalomsättning
- Bättre arbetsvillkor
- Ökad grundbemanning
- Egna vikariepooler för att ersätta uthyrningsfirmorna
- Förstärkt utbildning och kompetensförsörjning för alla yrkeskategorier

ARBETSTIDFÖRKORTNING – För ett hållbart arbetsliv

Alltför många upplever idag stress gällande sitt arbete och sjukskrivningstalen ökar. Vänsterpartiet ser att en annan utveckling är möjlig. Vi strävar efter arbetstidsförkortning, eftersom kortare arbetstid ger bättre hälsa och mindre stress och det skapar en attraktiv arbetsplats.

Inom Stockholms läns landsting har akutmottagningen på Karolinska sjukhuset i Huddinge samt en medicinsk avdelning på Södertälje kortat arbetstiden till 32,2 timmar i veckan med bibehållen lön. Sjukskrivningarna har minskat och att det har blivit lättare att behålla och rekrytera personal. Ett annat exempel är den avdelning för ortopediska operationer på Mölndals sjukhus utanför Göteborg som kortade arbetstiden till sex timmar införde två skift, och därigenom lyckades arbeta bort operationsköerna.

Vi vill nu sänka arbetstiden på förlossningsavdelningar, akutmottagningar, samt på s.k. tunga medicinska avdelningar. Arbetsplatser som efter utredning visar sig vara lämpliga och där personalen själva har önskemål om förkortad arbetstid bör få möjlighet att prova. När vi talar om arbetstidsförkortning utgår vi alltid ifrån att den ska ske med bibehållen lön. Vi vet genom forskning att de flesta felbedömningar och olyckor sker den 6-8 arbetande timmen samt att det är ohälsosamt att arbeta treskift, men vårdens behov finns dygnet runt.

Vänsterpartiets politik:

- Införa kortare arbetstid med bibehållen lön stegvis på allt fler arbetsplatser
- Införa årliga hälsokontroller för personal som arbetar treskift.

HÖJDA OCH JÄMSTÄLLDA LÖNER – Gör landstinget till en attraktiv arbetsplats

Lönerna måste höjas för de yrkesgrupper som har de lägsta lönerna. Det är ofta i kvinnodominerade yrken eller yrken med lägre utbildning som lönerna är låga i relation till personalens ansvar och kompetens. De låga lönerna gör dessa yrken mindre attraktiva och bidrar, tillsammans med en dålig arbetsmiljö, till att många väljer att söka sig till andra vårdgivare eller till yrken med högre betalning och med mindre stress. Vi vill höja lönerna för dessa grupper och vi vill börja med de yrken där det idag är lägst lön eller störst rekryteringsproblem.

Landstingets kompetens vilar på de som har lång erfarenhet. Det är de som introducerar nyanställda. Det är framförallt dessa personer som erfarenheten och kompetensen inte syns i lönekuvertet. Den viktigaste satsning landstinget kan göra är att dessa personer väljer att stanna kvar.

Om Vänsterpartiet får makten i landstinget kommer vi höja grundlönerna för flera yrken såsom sjuksköterskor, biomedicinska analytiker, undersköterskor och tandvårdsassistenter. Personal som arbetar obekväma arbetstider och skift ska kompenseras för det. Anställda inom landstinget ska ha löner som är jämförbara med privat sektor.

Vänsterpartiets politik:

- Att mäns och kvinnors kompetens ska värderas lika oavsett yrke
- Premiera erfarenhet vid lönerevisioner

BÄTTRE ARBETSMILJÖ – Enligt personalens behov

Forskning visar att en central del av en hälsosam arbetsmiljö är att personalen har inflytande och kan påverka sin arbetssituation. Det finns stora brister i arbetsmiljön i landstinget idag och många slutar. Vänsterpartiet vill att landstinget aktivt ska följa upp varför samt åtgärda de brister som framkommer. Vi måste sätta in åtgärder för förbättrad arbetsmiljö där behovet är störst. Dialogen och samverkan med arbetstagarorganisationer måste förbättras. Det är personalen som har kunskap om verksamheten och vad som behövs för en god arbetsmiljö.

Personalens scheman ska sättas i god tid, minst två månader innan tjänstgöring, så att de anställda har bra möjligheter att planera sina liv. Schemalagningen ska tillförsäkra att personalen får tillräcklig dygnsvila. Personalen bör också ha möjlighet att själva planera sin arbetstid där det är möjligt. Personalen ska ha tillgång till en friskvårdstimme i veckan, en timme som den anställde själv disponerar och beslutar om. Landstinget ska bedriva ett aktivt personalfrämjande arbete. Alla som arbetar här ska känna sig sedda och uppskattade för det viktiga arbete de utför.

Bristerna i arbetsmiljön bidrar till att pressa upp sjuktalet. Kvinnor som är anställda i landstinget har i genomsnitt dubbelt så många sjukdagar per år som män. De yrkesgrupper som har högst antal sjukdagar per anställd är personal som har lägst möjlighet att påverka sin arbetssituation, som t.ex. undersköterskor och skötare.

Media har vid flera tillfällen rapporterat om hot om våld på landstingets arbetsplatser. Det som har skildrats är dramatiska händelser då kriminella gäng varit hotfulla vid sjukhusens akutmottagningar. Det förekommer också hot i samband med receptförskrivning och vid kontakt med alkohol- och drogpåverkade personer. Personal arbetar ofta ensam inom kollektivtrafiken och de utsätts också för hot och våld, ensamarbetet i kollektivtrafiken har ökat genom att man tog bort konduktörerna. Anställda ska inte känna rädsla på sin arbetsplats.

Landstinget har som arbetsgivare och som upphandlande myndighet ansvar för att personalen känner sig trygg. Det måste på varje arbetsplats finnas personal som har ansvar för och som utbildar personalen i säkerhetsarbete, Åtgärder måste vidtas med de resurser som behövs. Utbildning om att hantera hot och våld måste ske till all personal. Ett genomtänkt omhändertagande måste också finnas om personal utsätts för våld eller hot oavsett om det skett i landstingets verksamheter eller i de upphandlade verksamheterna. Med hänsyn till personalens säkerhet vill vi minimera ensamarbetet i kollektivtrafiken genom att anställa mer personal såsom trygghetsvårdare, konduktörer m.m.

Landstinget måste ständigt vara aktiva i arbetsmiljöarbetet. Det kan t.ex. vara konkret att vi arbetar mot målet att varje allmänläkare ska ha högst 1500 patienter inom primärvården och att distriktssköterskor får ett områdesansvar. Vi behöver också utöka antalet AT (allmäntjänstgörande) och ST (specialisttjänstgörande) läkare. Intraprenader är ett sätt att utöka personalens inflytande samtidigt som det är ett sätt att tillvarata personalens kompetens.

Vänsterpartiets politik:

- Personalen ska ha inflytande över sin arbetssituation
- Uppföljning av varför personal slutar
- Minimera användandet av konsulter
- Införa hälsosam schemalagning minst två månader innan tjänstgöring
- Utreda möjligheten att införa 11 timmars dygnsvila

- En schemalagd friskvårdstimme i veckan
- Återkommande personalbefrämjande åtgärder
- Kunskap och rutiner när personal utsätts för hot och våld
- Aktivt stöd till personal som utsätts för hot eller våld
- Alla verksamheter har en säkerhetsansvarig
- Ensamarbete i kollektivtrafiken minimeras
- Inrätta en personalnämnd med uppföljande arbetsmiljöansvar även för upphandlade verksamheter
- Nolltolerans mot hot och våld
- Vi är positiva till personalinitiativ att bilda intraprenader

ÖKA GRUNDBEMANNINGEN – Gör verksamheten mindre sårbar

Flera av landstingets verksamheter är sårbara för att de har för få anställda. Som exempel kan nämnas förlossningsklinikerna och cancervården under den senaste sommaren. Landstinget måste ta ansvar för bemanningen och säkerställa att personalstyrkan är tillräcklig för en god arbetsmiljö. Det är inte acceptabelt med en situation där personalen inte ens hinner med självklara saker som att gå på toaletten eller äta lunch, vilket dessvärre också har blivit vardag för personalen som arbetar inom kollektivtrafiken. I kollektivtrafiken tillåts inte t.ex. spärrpersonal pga. avtalet att lämna spärren för att uträtta sina behov. Liknande problem har bussförarna pga. minskat rastuppehåll och längre väg till rastlokal. Ensamarbete, som förare av våra trafikslag också har, innebär en ökad otrygghet om något händer.

Flertalet yrkesgrupper, såsom kuratorer och barnmorskor, har också en för hög arbetsbelastning. Landstingets verksamheter ska vara friska arbetsplatser där personalen inte blir sjuk till följd av sitt arbete. Vänsterpartiet vill öka grundbemanningen för att minska stressen. En pressad arbetssituation gör att personal känner sig tvungna att gå till arbetet när de är sjuka istället för att sjukskriva sig. Det är ett problem för personalens hälsa, men också ett hot mot patientsäkerheten. Vänsterpartiet vill att landstinget ska betala ekonomisk ersättning för karensdagen vid sjukskrivningar för vårdpersonal, med början på akutmottagningarna.

Vänsterpartiets politik:

- Öka grundbemanningen med mer personal i hela hälso- och sjukvården
- Införa en garanti om en barnmorska per födande i aktivt förlossningsarbete
- Ersättning för en karensdag vid sjukskrivning för vårdpersonal, med början på akutmottagningarna
- Minimera ensamarbete i kollektivtrafiken med att återinföra konduktörer samt betydligt fler trygghetsvårdar.

EGNA VIKARIEPOOLER OCH ERSÄTT HYRPERSONAL – Satsa på den egna personalen

De höga kostnaderna för inhyrd personal i landstinget är ett stort problem. Istället för långsiktiga satsningar på personalen, med högre löner, arbetstidsförkortning och bättre arbetsmiljö, så lejs personal för att släcka bränder. Det är en kortsiktig och dyr politik. Idag lägger landstinget ner över en halv miljard på uthyrningsfirmor. Det vill vi i Vänsterpartiet istället lägga på vår egen personal. Att arbeta i en personalpool kan i vissa delar av livet vara attraktivt eftersom man då själv får bestämma omfattningen samt när man kan och vill arbeta. Den attraktiviteten borde vi själva kunna erbjuda personal i vikariepooler. Samtidigt behåller vi de vinster som uthyrningsfirmorna får till att förstärka vår egen verksamhet. Vänsterpartiet vill att landstinget inrättar egna vikariepooler på sjukhusen, där personalen får sina scheman i god tid och har trygga anställningar. Landstinget behöver även driva ett aktivt arbete för att förstärka vikariepoolerna och göra dem attraktiva. Anställda ska ha en god arbetsmiljö och löner som överensstämmer med kraven i yrket. För att bemanna vårdcentraler i länets utkanter där rekryteringsbehovet är som störst bör en avskrivning av studieskulder samt andra åtgärder kunna erbjudas.

Vänsterpartiets politik:

- Ersätt och fasa ut hyrpersonal
- Inför landstingsdrivna vikariepooler inom vården
- Trygga fasta anställningar, heltid, god arbetsmiljö och högre löner för vikarier
- Avskrivning av studieskulder som en del av rekryteringen
- Utveckla personalbostäder

FÖRSTÄRKT UTBILDNING OCH KOMPETENSFÖRSÖRJNING – Tillvarata personalens kompetens
Utbildning är viktigt för landstingets personal, men utmaningarna ser olika ut i olika delar av verksamheterna.
 Sjukvård är en kunskapsintensiv verksamhet och för att säkerställa patientsäkerheten behöver personalen inom

vården återkommande fortbildning om aktuell forskning. Därför är det oroande att vårdpersonal idag inte hinner delta i fortbildning. Vänsterpartiet anser att det ska synas i lönekuvertet att utbildning och erfarenhet lönar sig. Varje arbetsgivare ska ha ansvar för att personalen får kompetensutvecklande insatser varje år.

Erfarenhet måste löna sig, det är den erfarna personalen som lär upp de nyanställda. Mentorskap behöver också utvecklas att gälla hela första verksamhetsåret inom sjukvården. Stockholms läns landsting har en unik möjlighet att skapa ett genomtänkt system där personalen har möjlighet att arbeta inom olika vårdiscipliner och kliniker och därigenom ständigt kan utveckla sina karriärer och höja kunskapsnivån. Endast i den landstingsdrivna vården finns så stora stordriftsfördelar att detta skulle kunna vara möjligt.

Vänsterpartiet vill satsa på att fler får betald utbildning till specialistsjuksköterskor (Vi stödjer vårdförbundets förslag om AST Allmän specialistutbildning) och specialistutbildning för undersköterskor. Men andra yrkesgrupper inom vården måste också omfattas av utbildningssatsningar och tid måste ges för detta. Vi finansierar ett kliniskt basår för sjuksköterskor och vill också ge undersköterskor tillgång till betald specialistutbildning.

Bristen på bussförare är akut. Förr utbildades bussförare genom landstinget men nu är utbildningen helt privatiserad. Idag har de upphandlade bussföretagen olika utbildningspaket men också helt olika krav på egenavgifter m.m. Ingen tar ansvar för den framtida försörjningen av bussförare och vi ser alltfler pensionärer som extra knäcker som bussförare.

Nyanlända personer med utbildning inom vård och trafik måste snabbare komma ut på arbetsmarknaden genom kombinerad praktik i landstingsfinansierade verksamheter och språkstudier i svenska.

Vänsterpartiets politik:

- Att all personal inom landstinget får en kompetensutvecklingsplan årligen och att både tid och ekonomiska resurser avsätts för detta
- Inför ett praktikår för nyutbildade sjuksköterskor
- Inför betald specialistutbildning för undersköterskor
- Inför betald akademisk specialistutbildning för sjuksköterskor (AST)
- Tillvarata nyanländas kompetens genom kombinerad praktik och språkstudier
- Antalet lönebidragsanställda ska öka

TILLITSSTYRNING – Utveckla ett demokratiskt ledarskap i samråd med personalen

Landstinget ska ha ett kompetenta chefer och arbetsledare. Landstingets chefer ska ha kunskap om god arbetsmiljö, forskning, organisering, ekonomi och personalfrågor. För att arbetsgrupper ska fungera är det viktigt med chefer som vet vilket uppdrag de har och som har tilldelats mandat och resurser för att genomföra detta. Det är viktigt att ledarskapet speglar sammansättningen av arbetsgruppen och samhället och därför vill Vänsterpartiet att mångfald ska bejakas vid chefsrekrytering. Vänsterpartiet satsar på morgondagens ledare och vill därför att landstinget ska prioritera kvinnor över 45 år samt personer med utomeuropeisk bakgrund till att få ledarskapsutbildning. Idag är kvinnor ofta mellanchefer med ett stort antal anställda. Vänsterpartiet anser att varje chef ska ha ca 15 anställda.

I landstingets verksamheter finns yttersta ansvaret hos de folkvalda politikerna. Med nuvarande beställar-utförarmodell har det ansvaret otydliggjorts genom att tjänstemän handlägger upphandlingar och beställningar. Det har i sin tur inneburit att insynen för politikerna och befolkningen begränsats och ansvarsutkrävandet försvårats och uteblir.

Vänsterpartiet vill att landstinget i samråd med personalen påbörjar arbetet med att utveckla moderna styrformer byggda på tillit och i dialog med personal, patienter och resenärer. Det är personalen, både i kollektivtrafiken och inom hälso- och sjukvården som kan verksamheterna och vet vad som behöver förbättras. Vi vill därför inrätta en central funktion för tillsitsstyrning, som har i uppdrag att sprida goda exempel och stötta försök med nya verksamhetsmodeller som exempelvis intraprenader (verksamheter som drivs av personalen). Intraprenader ger personalen inflytande och ägarskap över den egna verksamheten, arbetssituationen och förkortar beslutsvägar.

Kollektivtrafiken i Stockholms läns landsting utförs av upphandlade entreprenörer vars ägare finns andra länder med andra lagar och kulturer kring ledarskap. De prispressade avtalen med entreprenörerna innebär minskade

marginaler och det är de anställda som drabbas av försämrade arbetsvillkor och sämre arbetsmiljö. Vi vill utreda konsekvenserna av avtalen och på sikt driva kollektivtrafiken i egen regi.

Vänsterpartiets politik:

- Inrätta en central funktion för tillitsstyrning, som har i uppdrag att sprida goda exempel och stötta försök med nya verksamhetsmodeller såsom intraprenader
- Högst 15 anställda per chef
- Utredda konsekvenserna av avtalen inom kollektivtrafiken
- Driva kollektivtrafiken i egen regi
- Att mångfald är ett kriterium vid chefsrekrytering
- Att landstinget uppmuntrar och erbjuder kvinnor över 45 år samt personer med utomeuropeisk bakgrund att gå ledarskapsutbildningar

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSPOLITIK

Vi har en sjukvård som är extremt ansträngd, personal som springer allt fortare, personal som slutar i protest och lämnar vården helt. En sjukvård med hundratals stängda vårdplatser. På akutmottagningarna bor patienter flera dygn i väntan på vårdplats. Planerade operationer ställs in med kort varsel på grund av brist på vårdplatser som i sin tur ofta beror på personalbrist.

Dessutom det mycket dyra Nya Karolinska Sjukhuset (NKS) där pengar rinner iväg. Boston Consulting Group täljer guld. Upphandlingar, privatiseringar och StrumpGate.

Det snart 12 år gamla borgerliga styret vill inte att den egna verksamheten ska växa och blomma. Deras övergripande ideologiska mål är att minska eller helt avveckla den offentligt drivna vården. Vänsterpartiet presenterar här svaren på vårdens utmaningar de fyra kommande åren.

En väl fungerande och allsidig sjukvård måste finnas tillgänglig för alla och vara anpassad efter de lokala förhållandena i länets olika delar. Kvalitet, bemötande och tillgänglighet måste utvecklas och förbättras så att alla kan vara trygga i mötet med vården. Privatiseringar och vårdval som av ideologiska skäl genomförts har ökat ojämlikheten och drivit upp kostnaderna på ett oacceptabelt sätt.

De 12 åren med borgerligt styre har resulterat i 38 vårdval. Vårdval är ett fritt val för företag att etablera sig var och en med vilken specialitet de vill och i vilket område de vill. De etablerar sig oftast i områden där sjukligheten är minst, där finns de stora vinsterna. Vi vill under kommande mandat-period inleda ett arbete med att se över alla vårdval med fokus på:

- De som är kostnadsdrivande
- De som patienter och patientföreträdare klagat på
- De som professionen klagat på
- Vårdval förlossning avvecklas snarast för att få en fungerande förlossningsvård

Redan idag har vi stora rekryteringsbehov och stängda vårdplatser. Dessutom har vi i länet redan minst antal slutenvårdsplatser i Sverige per 100 000 invånare.

Vänsterpartiet vill öppna alla stängda vårdplatser. Det sker genom en offensiv personalpolitik. Vi ser personalkryteringen som den största utmaningen för att över huvud taget få till stånd en sjukvård i framtiden.

Grunden i hälso- och sjukvård ska vara ett nätverk runt patienten, vilket kräver en sammanhållen helhet som gör det lätt för patienten att hitta rätt. Därför är det viktigt att Stockholms Läns Landsting omprövar vårdvals- och privatiseringsvägen. Den leder till en uppsplittrad verksamhet där ingen tar ansvar för helheten och därmed inte heller för hela patienten. Vänsterpartiet vill avskaffa köp- säljsystemet inom sjukvården. NPM (New Public Management) med dess mani på att finna lätt mätbara styrsystem där de prestationer som mäts är mängdrelaterade och inte behovsrelaterade, vilket i sin tur premierar de enheter som tar emot många och lätta patienter framför de som fokuserar på de patienter som har störst vårdbehov.

Vänsterpartiets politik är:

- Därför föreslår vi att arbetet inleds med att införa ett budgetsystem där resurserna till olika vårdområden fördelas efter behov och på grundval av demokratiskt fattade beslut
- Därför vill vi avskaffa de prestationsbaserade ersättningssystem som skapar onödig stress, försämrar arbetsmiljön och kränker den professionella självständigheten

Nya Karolinska Sjukhuset (NKS)

NKS är en gigantisk felinvestering som innebär att antalet vårdplatser inom akutsjukvården minskar, samtidigt som landstinget belastas med miljardkostnader under mer än ett decennium framåt. Vi vill bryta avtalet. Det är viktigt att sjukhuset helt integreras i sjukvården och tar emot akutpatienter på samma villkor som övriga akutsjukhus.

Vänsterpartiets politik är:

- En fungerande sjukvård i länet kräver att ett nytt sjukhus med möjligheter att ta emot akutpatienter projekteras. Detta kan ske till en bråkdel av kostnaden för NKS om det projekteras i egen regi.

Feministisk sjukvård – en sjukvård för alla

Idag ser vi stora skillnader i hälsa och tillgång till vård i Stockholms län och speciellt drabbade är kvinnor. Generellt drabbas kvinnor i alla samhälls- och åldersgrupper i högre grad än män av stress, ångest och kronisk smärta, samtidigt som den manliga patientens vårdbehov är högre prioriterat – Generellt har män kortare väntetider och får dyrare behandling än kvinnor. När sjukvården brister drabbas kvinnor i trippelbemärkelse: som patienter, som anhörigvårdare och som anställda. Kvinnors symptom kan vara mer fluktuerande och ha ett bredare spektrum än mäns, varför kvinnors fysiska sjukdomar också lätt missas och feltolkas som psykiska besvär. För att motarbeta dessa skillnader krävs en feministisk sjukvårdspolitik som motverkar könsrollstänkande och säkerställer att resurser fördelas på ett rättvist sätt. Vänsterpartiet vill satsa på ökad forskning om kvinnors hälsa och på eftersatta sjukdomar som framför allt drabbar kvinnor.

Det är ju framför allt kvinnor som tar huvudansvaret när anhöriga skickas hem i förtid för att sjukvårdens resurser tryter och majoriteten av de som arbetar i vården är kvinnor.

Vänsterpartiet i Stockholms Läns Landsting har utarbetat ett

Vänsterpartiets politik är:

- Realisera vårt program för en feministisk sjukvård "Åtta förslag för en jämställd hälso- och sjukvård".
- Kvinnofridscertifiera vårdgivare
- Analysera och utforma hälso- och sjukvårdsnämndens budget, ersättningssystem och upphandlingar utifrån ett genusperspektiv
- Alla landstingets verksamheter ska redovisa könsuppdelad statistik
- Riktade satsningar på forskning om kvinnors hälsa och på eftersatta sjukdomar som framförallt drabbar kvinnor.

Akutsjukhusen

Akutsjukhusen i länet är ofta överbelagda. Det är hög tid att hitta vägar så att patienterna snabbt kommer vidare från akuten till rätt vårdnivå. Finns vårdplatser att tillgå blir flödet från akutmot-tagningarna i bättre balans och patienterna får snabbare tillgång till vård. Antalet vårdplatser ska bestämmas utifrån befolkningens behov och inte utifrån sjukhusens ekonomi.

Vänsterpartiet vill inte lägga resurser på att utreda driftsformer utan vill istället investera i den offentligt drivna akutsjukvården. De sju fullvärdiga akutsjukhusen i länet ska drivas i offentlig regi. Mycket av vården kan flyttas från akutsjukhusen till lokala sjukhus och samarbetet med närsjuk-vården ska utvecklas med fokus på förebyggande insatser.

Vänsterpartiets politik är:

- Utredningen om privatisering av ytterligare ett akutsjukhus stoppas
- Inställelsetiden för sjuktransporter från akutmottagning till annan avdelning på sjukhuset, till annat sjukhus eller till patientens bostad ska minska till 30 minuter
- Alla stängda vårdplatser ska öppnas
- 0-vision operationer som ställs in på grund av brist på vårdpersonal och/eller vårdplatser

- Ökad grundbemanning så att sjukvården fungerar även sommartid utan att planerad vård måste stängas ned
- Ersättningen till patienter som fått sin operation inställd inom 48 timmar ska höjas och utbetalas automatiskt och inte efter ansökan från patienten
- Ökad patienttrygghet genom åtgärder för att minimera hot och våld

Närakuter och lokala sjukhus

Vänsterpartiet välkomnar att vård som inte behöver akutsjukhusens resurser flyttas från akut-sjukhusen till lokala sjukhus i egen regi. Till exempel skulle Södersjukhuset kunna ha en geriatrisk enhet på Dalens närsjukhus, dit man skulle kunna flytta över äldre som nu fastnar på akuten på grund av att det saknas vårdplatser på sjukhuset.

Riktade sjukhussatsningar med olika profil behöver göras, framför allt i områden som är underför-sörjda på vård. Vänsterpartiet anser att sjukhusen huvudsakligen ska organiseras inom den egna regin i hela länet. Det säkerställer hela vårdkedjan och underlättar samarbetet mellan olika specialiteter.

Vänsterpartiets politik:

- Utred ett sjukhus i Skärholmen där det förebyggande folkhälsoarbetet får en framträdande plats med inspiration från Angereds närsjukhus i Göteborg
- Utred i samarbete med Nynäshamns kommun och Södertälje kommun hur vårdstrukturen där kan förbättras, med inspiration från Tiohundra i Norrtälje

Sjukvård på hjul och ambulanssjukvården

Vänsterpartiets politik:

- Prioriterings- och dirigerings-tjänsten ska återtas i landstingets regi och lokaliseras på en gemensam ledningscentral med ansvar för ambulans, liggande persontransport och jourläkarbilar.
- Ambulanspersonal ska få större mandat att delta i vårdplanering och prioritering.
- Nuvarande system med gränslös dirigering av ambulanser gör att väntetiden i yttre delarna av länet kan bli orimligt lång. Vi vill därför se över systemet. I översynen ingår såväl eventuell områdesbaserad av ambulanser som fler ambulanser.
- Tack vare Vänsterpartiets initiativ med rullande röntgen kommer äldre som ådragit sig fallskador inte längre att behöva åka in till akuten för röntgen. Vi emotser ett snabbt genomförande av förslaget
- En inventering av kompetensbehovet för personal vid persontransporter ska göras. Det är inte alla som behöver vård under transporten, men omsorg kan ändå behövas, t.ex. för äldre med demens
- Personalsituationen inom ambulanssjukvården har försämrats av ständiga upphandlingar. En översyn av personalens villkor bör göras och en åtgärdsplan upprättas för att komma tillrätta med de problem som finns
- Erbjud allergisäkrade fordon vid persontransport
- Låt ambulanstransporten vara avgiftsfri
- Strategiska verktyg som SOS alarm och vårdguiden ska drivas i egen regi

Cancervården

Vänsterpartiets politik:

- Cancervårdens kompetens att bemöta människor ur olika samhällsklasser och andra kulturer ska ses över. Vården ska ha ett köns- och klassperspektiv för att de med störst behov ska få vård först och cancervården skal bli mer tillgänglig över hela länet.
- Individuell vårdplan ska vara en rättighet för alla cancerpatienter
- Bröstcancer är den vanligaste cancersjukdomen bland kvinnor i västvärlden. Genom mammografikontroller kan bröstcancer upptäckas tidigare. Därför anser vänsterpartiet att åldersgränsen för mammografikontroller ska slopas. Vi anser också att riskpatienter måste uppmärksammas på ett bättre sätt än tidigare
- Inför en rullande mammografivagn
- Återinför Venusmottagningen som ger sexuell rådgivning till kvinnor med cancer
- Rätt till HPV-vaccin även för pojkar och riskgrupper som HIV-bärare och män som har sex med män
- Kortare väntetid mellan undersökning, diagnos och behandling. Detta kräver mer resurser till cancervården

Städning på sjukhus

När lokalvården upphandlas försämras inflytandet över hygienaspekter som är centrala för vården. Städningen är

grunden för vårdhygienens kvalitet och städpersonalen på sjukhus ska vara en viktig del av patientsäkerhetsarbetet och en resurs i arbetet mot vårdrelaterade infektioner. Med städning i sjukhusens egen regi kommer städpersonalen att ingå i teamen. Lokalvård på sjukhus är en egen profession som ska ha samma rätt till kompetens- och löneutveckling som andra sjukhusprofessioner.

Vänsterpartiets politik:

- Låt städning och vårdhygien bli ett fokusområde i arbetet
- Lokalvården ska utföras i vårdgivarens regi
- Intensifiera arbetet med 0-vision kring vårdrelaterade infektioner
- Lokalvården ska ha rätt till kompetens- och löneutveckling.

Utveckla folkhälsoarbetet och primärvården

Vårdvalsuppdraget ska förändras från borgerligt vårdval till det Hälsoval som Vänsterpartiet står för. I Hälsoval Stockholms vårdcentral finns ett basuppdrag som innefattar mottagningsverksamhet, områdesansvar, basal hemsjukvård, psykosociala och psykoterapeutiska insatser med särskild kompetens, rehabiliterande insatser på primärvårdsnivå, samt jour- och beredskapsverksamhet och med flexibla öppettider.

Vänsterpartiets politik:

- Kraftig förstärkning av vårdcentralerna med psykosocial kompetens, psykologer och kuratorer
- Vårdcentralerna ska finnas där de behövs, inte där de är lönsamma
- Vårdcentralerna ska vara tillgängliga, både fysiskt och tidsmässigt
- Vänsterpartiet vill på riksnivå avskaffa lagen om vårdval inom primärvården som har inneburit obegränsad etableringsfrihet för privata vårdbolag och lett till en ojämlig fördelning av vårdresurser
- Vänsterpartiet kräver att ersättningen till primärvården fördelas efter behov, vilket innebär att resurser förs över till de områden i Stockholms län som har de största vårdbehoven
- Återgång till den områdesindelning som tidigare fanns inom primärvården och som underlättade samarbetet med socialtjänsten och andra samarbetspartners
- Socialmedicinska team i utsatta områden där socialtjänst och sjukvårdspersonal samarbetar i uppsökande verksamhet
- Ett kraftigt utbyggt folkhälsoarbete där forskning och förebyggande arbete kombineras med inriktning på regionens stora hälsoproblem och på att minska ojämligheten i hälsa

E-hälsa

Digitala tjänster ska ses som ett komplement och får inte riskera att ersätta det fysiska vårdbesöket. För boende i skärgårdsområden och glesbygdsområden kan digitala tjänster vara en stor fördel, liksom för återbesök och uppföljningar beträffande patienter som redan är kända och har en etablerad kontakt. Digitala tjänster får dock inte tränga undan äldre- och multisjuka patienter som har behov av läkar- och sjuksköterskekontakter/besök. Digitala tjänster måste anpassas så att alla patienter kan använda dessa, även de som har funktionsvariationer eller annat modersmål.

Digitala vårdgivare ska inte kunna etablera sig utan fysisk mottagning/lokal. Om fysisk loka inte finns är det risk för att de digitala vårdgivarna tar "lättare patienter" och risk för feldiagnostisering.

Vänsterpartiets politik:

- Digitala vårdgivare skall ha koppling till en fysisk mottagning
- Starta en webb- och applikationsbaserad vårdcentral i landstingets regi
- Driv 1177 i egen regi
- Utred möjligheten att använda videosamtal i kontakt med 1177 och vården

Förlossningsvård

Vårdval förlossning fungerar inte. Det går aldrig att lita på att det finns plats för den enhet där kvinnor valt att föda. Då BB Sofia stängdes blev situationen ännu mera akut. Speciellt sommartid tvingas födande kvinnor resa utomlans och till och med utomlands. Barnmorskor tvingas springa mellan förlossningsrummen och hjälpa flera kvinnor samtidigt.

Vänsterpartiets politik:

- Vårdval förlossning slopas
- Barnmorskor måste erbjudas sådana arbetsvillkor och sådan arbetsmiljö att de kan och vill fortsätta i yrket
- En barnmorska per födande kvinna i aktivt förlossningsarbete

Barnsjukvård

Reformen avgiftsfri medicin på recept gäller för alla barn upp till 18 år. Reformen som trädde i kraft 2016-01-01 är ett resultat av Vänsterpartiets framgång i tidigare budgetförhandling med Regeringen. Öppen- och slutenvårdsbesök är avgiftsfria för barn under 18 år, men besök på akutsjukhusens akutavdelningar är fortfarande avgiftsbelagda.

Barn och ungdomar med en komplex sjukdomsbild får en allt svårare situation i dagens sjukvård. Vårdgarantin tränger undan barn med återkommande behov. Flersjukliga barn och barn med långvariga kontakter med vården behöver därför få en förstärkt position inom vården.

Barn- och Ungdomspsykiatrin har ofta en mycket stor arbetsbelastning som framtvingar både hårda prioriteringar och långa väntetider.

Vänsterpartiets politik:

- Inför kostnadsfri akutsjukvård för barn
- Säkerställ att alla barn med långvarig kontakt med vården har en vårdplan
- Återinför familjecentraler med riktlinjen att minst en familjecentral skall finnas i varje kommun
- BUP-enheterna behöver förstärkas så att barn och ungdomar som behöver hjälp kan få det i rimlig tid. Detta kräver resursförstärkning
- Multisjuka barn ska ha rätt till kontaktsjuksköterskor som samordnar vården

Unga, jämställdhet och sexualitet

Ungdomsmottagningarnas uppdrag är att främja och förebygga ungas hälsa och samlevnad, före-bygga och behandla STI (sexuellt överförbara infektioner), samt att minska antalet oönskade graviditeter. Av de individuella besöken på ungdomsmottagningarna som görs utgör pojkar en mycket liten andel. *Ungdomsmottagningarna måste ha resurser så att de kan säkra tillgängligheten också under sommarmånaderna. Vänsterpartiet vill att pojkar också ska få möjlighet att ställa frågor om och reflektera över sin sexualitet.*

Vi tror på en mångfald av ungdomsmottagningar där större centrala mottagningar kan ha bredare kompetenser och de mindre lokala områdesspecifika uppdrag. Ungdomarna ska själva kunna välja vilken mottagning de vill tillhöra. Det är viktigt att ungdomsmottagningarna finns på platser och är öppna på tider som gör dem tillgängliga för ungdomar som inte vill visa offentligt att de söker sig dit. Ungdomar ska inte heller tvingas ta ledigt från skolan för att besöka en ungdomsmottagning.

Vänsterpartiets politik:

- Öka tillgängligheten till ungdomsmottagningar
- Öppna fler ungdomsmottagningar, varav en i Kärntorp
- Rikta åtgärder för att få pojkar att besöka ungdomsmottagningar
- Förstärk ungdomsmottagningarna med fler kuratorer
- Öka det preventiva arbetet mot oönskade graviditeter
- Fler hbtq-certifierade mottagningar
- Viss specialisering som t.ex. att arbeta med hedersproblematik

Ge landstinget ansvar för Elevhälsovården

Elevhälsan är idag ett kommunalt ansvar och ska i första hand vara förebyggande och hälsofrämjande. Det ska även vara möjligt för eleverna att få hjälp med enklare sjukvårdsinsatser. Det omfattar även medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsovården nedprioriteras i den alltmer konkurrensutsatta skolan. Vi vill att den tvärtom stärks. *Detta för att möta den ökade psykiska ohälsan bland eleverna. Vänsterpartiet skulle välkomna att landstingen fick ett utökat ansvar för skolhälsovården. Ett utökat ansvar skulle innebära färre vårdkontakter och även förbättra vårdkedjorna för barn och unga.*

Vänsterpartiets politik:

- Utveckling av elevhälsovården i samarbete mellan landsting och kommun och ge utökat ansvar till landstinget Beroendevården

Ansvar för missbruksvården är delat mellan landstinget och kommunerna. Kommunernas missbruksvård har rustats ner under många år. Samtidigt har många missbrukare en alltmer komplex problematik. Samsjukliga, människor med både missbruksproblematik och psykisk ohälsa är en ökande grupp, missbrukare med svåra somatiska komplikationer, ökande dödlighet bland unga narkotikamissbrukare, kraftigt ökad förskrivning av narkotikaklassade läkemedel, allt detta är några exempel på den problematik landstinget och kommunernas socialtjänst möter. Nedrustningen inom socialtjänsten har lett till att människor som tidigare självklart beviljades vård i behandlingshem nu bedöms klara sig med öppenvård, detta även när den sociala situationen är oordnad. Missbruksvård ges för sent, på för låg nivå och i för korta perioder. Följden är att missbrukarna är i allt sämre skick när de äntligen får vård och vård som avslutas i förtid leder ofta till återfall.

Att klara att bli nykter och drogfri när man är bostadslös och den sociala situationen är i kaos är närmast en omöjlighet. Även för de som erhåller underhållsbehandling (metadon eller buprenorfin) genom landstingets försorg behöver ofta kombinera denna behandling med socialt stöd, boende och/eller försörjningsstöd och/eller tolvstegsbehandling eller KBT-behandling.

Ofta ingår bristande sjukdomsinsikt i sjukdomsbilden. Då patienten inte kommer till vården måste vården komma till patienten.

Vänsterpartiets politik:

- Vi vill ha en missbruksvård som ger människor möjlighet till drogfrihet och social rehabilitering och där landstingets beroendevård och kommunernas socialtjänst har ett nära samarbete
- Vårdkedjorna måste fungera
- Samlokalisering med inspiration från Hållpunkten, där socialtjänstens Enhet för Hemlösa och landstingets vårdcentral för Hemlösa finns i samma lokaler underlättar arbetet
- Förbättra kontrollen över förskrivning av beroendeskapande mediciner
- Avgiftning inom landstingets beroendevård måste vara tillräckligt lång så att patienterna verkligen är avgiftade innan annan behandling påbörjas
- Gemensamma uppsökarenheter med personal från både landsting och kommun
- Det ska finnas personal från socialtjänsten på sprututbytesenheterna
- Underhållsbehandlingsenheterna skall ha bättre kontroll över förskrivningen
- Det måste finnas behandlingsenheter som kan behandla patienter som har både missbruks-problematik och psykisk ohälsa
- Separata avgiftningsenheter för kvinnor

Psykiatri

Psykiatireformen var välvilligt tänkt men måste i efterhand bedömas som naiv. När institutionerna stängdes och patienterna flyttade ut blev de inte friska per automatik. Kommunerna var inte beredda på att de som flyttade ut var i så dåligt skick som de var. Sviterna märks fortfarande. För de som lider av psykisk ohälsa ingår bristande sjukdomsinsikt ofta i sjukdomsbilden. De psykiskt sjuka söker inte alltid hjälp av sig själva och då måste psykiatrin söka upp patienterna. Många är också samsjukliga, har en missbruksproblematik och/eller somatiska åkommor utöver den psykiska ohälsan.

Samarbetet med kommunernas socialtjänst som har ansvaret för boende och daglig sysselsättning genom socialpsykiatrin måste också förbättras. Det behövs också specialenheter för vissa grupper med en komplex problematik, till exempel människor med sviter efter tortyr, människor med sviter efter sexuella övergrepp och andra traumatiska upplevelser.

Vänsterpartiets politik:

- Gemensamma uppsökarenheter med personal från både landsting och kommun
- Vänsterpartiet värna om befintliga specialenheter för grupper med komplex problematik och speciella behov till exempel behandlingsenheter som Traumaenheten och Mikamottagningen med deras speciella kompetens
- Uppsökarenheter med personal från både landsting och kommun
- Fler slutenvårdsplatser
- Samarbetet med den somatiska sjukvården måste förbättras

- Samarbetet mellan landstingets psykiatri och kommunernas socialtjänst måste förbättras och vårdkedjorna fungera
- Samlokalisering där landstingets psykiatriska mottagningar och socialtjänsten finns i angränsande lokaler
- Det måste finnas behandlingsenheter som kan behandla patienter som har både missbruks-problematik och psykisk ohälsa
- Kraftig satsning på att öka tillgången till bra psykoterapi utan administrativt beslutade begränsningar i tid
- Utred ett inrättande av psykiatrins hus – exemplet Karlstad

Rätt till Tandvård

Tänder är en del av kroppen, men inte ur svenskt sjukvårdsperspektiv. Tandvårdskostnader kan komma att uppgå till astronomiska belopp, men omfattas inte av samma högkostnadsskydd som gäller sjukvård i övrigt. Att få ned tandvårdskostnaderna för enskilda patienter kräver emellertid åtgärder på en statlig nivå. Men tandstatus är också en klassfråga. Det går redan nu att satsa förebyggande åtgärder i de områden i länet där tandstatusen är dålig och kariesfrekvensen utbredd. Vad som också bättre bör beaktas är att åldrande i sig ger sämre tandstatus och dålig tandstatus påverkar hälsan i övrigt. Även medicinering för vissa sjukdomstillstånd kan ha negativ påverkan på tänderna.

Vänsterpartiets politik:

- Riktade insatser till områden där de boende, speciellt barn och ungdomar, har dålig tandstatus
- Uppsökande verksamhet inom äldreomsorgen
- Riktade insatser till de som av medicinska skäl fått sämre tandstatus
- Samarbete med primärvården

Sjukvård för personer med funktionsnedsättning.

Funktionshinderrörelsen har länge sett att vinstjakten i sjukvården har blivit ett stort problem för personer med särskilda behov, då de idag ses mer som en prislapp och kostnad än en människa med behov, drömmar och tillgångar. Personer med funktionsnedsättning har ofta en sämre hälsa och har också lägre inkomst då man oftare står utan arbete. Behovet av sjukvård är större än vad det är för den övriga befolkningen. Behovet hos kvinnor med funktionsnedsättning behöver förstärkas. Behovet av att arbeta för en bättre folkhälsa är mycket stort för denna grupp av medborgare. Vårdval och privatiseringar har styckat upp en sammanhållen rehabiliterings och habiliteringskedja samtidigt som ersättningssystemet till vårdcentralerna gjort att det är mer lönsamt att ta snabba och korta besök. Kostnader för mediciner, sjukvård och hjälpmedel har inget gemensamt högkostnadsskydd. Den största gruppen av de som lever med en funktionsnedsättning är vuxna personer. Barn som föds eller som tidigt förvärvat en funktionsnedsättning behöver ses med sina specifika behov utifrån ett barnperspektiv. Många med funktionsnedsättning har behov av flera aktörer och myndigheter såsom kommun, landsting, försäkringskassan.

Vänsterpartiets politik:

- Att all vård och behandling sker utifrån individens behov.
- Särskilt inriktade folkhälsosatsningar.
- Ett gemensamt högkostnadsskydd måste skapas för vård, behandling, läkemedel och hjälpmedel.
- Att samtliga lokaler som landstinget äger eller där vård bedrivs ska vara fullt tillgänglighetsanpassade både för patienter och för personal.
- Digitalisering ska ske utifrån ett tillgänglighetsperspektiv.
- Ansvar för samordnade insatser ska också finnas för landstingets verksamheter.
- Samverkan med funktionshinderrörelsen och patientorganisationer ska utvecklas och fördjupas.
- Fler personer med funktionsnedsättning ska anställas i landstingets skattefinansierade verksamheter.
- Varje enhet i landstinget ska ha tillgänglighetskompetens och kontinuerligt arbeta med sitt bedömande.
- Landstinget ska ha en fungerande nätverkssjukvård.
- Föräldrar och anhöriga måste få stöd efter behov.
- Utredningsresurserna måste kraftigt förstärkas.

Sjukvård för äldre

Även om alltför många äldre är friska långt upp i åren så kommer det en tid när hälsan och orken vacklar. Det kan vara fysiskt eller psykiskt eller både och. Trenden har varit att bo kvar i det egna hemmet så länge som möjligt, men vad som är "så länge som möjligt" bestämmer inte den äldre själv utan det gör den kommunala biståndsbe-

dömningen. Kostnaderna för äldreboenden gör att dessa bedömningar ofta är mycket restriktiva och att allt fler äldre trots omfattande vårdbehov bor kvar i vanliga bostäder, ibland enligt egen önskan, ibland mot sin vilja.

Många äldre är också multisjuka och stuprörstänk blir därmed katastrofalt när många olika läkare blir inblandade och i värsta fall en övermedicinering som gör att mediciner motverkar varandra och den äldre blir i ännu sämre skick. Äldrecentraler med läkare och övrig personal specialiserade på äldre patienter och som ser helheten i de ofta komplexa tillstånden kan här vara till god hjälp. Även sjukgymnaster, dietister, syn- och hörselinstruktörer m.fl. kan med fördel knytas till äldrecentraler, liksom socialtjänstens biståndsbedömare.

Vänsterpartiets politik är

- Vänsterpartiet vill inrätta äldrecentraler enligt ovanstående modell
- Närsjukvården organiseras så att äldre människor inte tvingas söka sig till akutsjukhusen för att få vård.
- Förbättra samarbetet med kommunernas äldrevård måste förbättras och vårdkedjorna fungera
- Medicinskt ansvarig läkare för multisjuka äldre
- De patienter som önskar får fast kontakt inom sjukvården
- Kunskapen om läkemedelspåverkan på äldre kvinnor behöver öka och implementeras

En kollektivtrafik för alla

1. Attraktiv kollektivtrafik i ett hållbart transportsystem

Kollektivtrafiken är navet i vårt län för att allt ska fungera. Då kollektivtrafiken står still, stannar stora delar av vårt samhälle och det finns risk för att fara för allmänheten inträffar. Idag reser 40 % av länets invånare dagligen med kollektivtrafiken. Det finns prognoser som visar att andelarna som åker kollektivt i framtiden står stilla eller t.o.m. minskar medan privatbilismen ökar. En ökning av den totala andelen kollektivtrafikresenärer är den viktigaste feministiska, fördelningspolitiska och miljöpolitiska satsning som landstinget kan bidra med.

Vänsterpartiet ser stora behov av att utöka kollektivtrafiken och öka tillgängligheten i HELA länet. Kommunernas önskemål om utökad trafik måste bättre tillgodoses och ett löfte ska ges till kommunerna att de får utökad kollektivtrafik när de bygger bostäder och arbetsplatser. Kollektivtrafiken har nått kapacitetstaket på flera sträckor och tider. Trängseln är stor och besvärande. En förstärkning behövs med långa tåg i tunnelbanan och pendeltågstrafik på kvällar och helger samt en utökad turtäthet och fler linjer i busstrafiken. Nya snabb och direktbuslinjer som avlastar den idag överfulla kollektivtrafiken behövs omgående. Vi behöver också skapa nya tvärförbindelser med smidiga bytespunkter.

Vinstjakten hos aktiebolagen som kör trafiken har bidragit till att trängseln ökat. Tillsammans med befolkningssökning och det fria skolvalet har behovet av att resa ytterligare ökat. Nedskärningar och indragningar i busstrafiken som skett de senaste åren har varit förödande för resenärer i förorten och ute i länet.

Nya motorvägar ökar bilismen, trängseln och köer, och tränger undan kollektiv trafik och andra transporter. Därför motsäger sig Vänsterpartiet nya motorvägsbyggen och riskerar att tränga undan hållbara transporter.

Vänsterpartiets politik:

- Öka antalet personer som reser med kollektivtrafik med 160 000 fram till år 2022
- Öka andelen kollektivtrafikresenärer från dagens 40 % till 60 % av de totala resorna
- Tillföra kollektivtrafiken minst 1,1 miljarder kronor per år, för att öka kapaciteten i kollektivtrafiken inklusive sjötrafiken med fler linjer och turer
- Verka för att hållbar transportinfrastruktur som kollektivtrafik, gång och cykelvägar prioriteras framför miljö och klimatskadliga motorvägar.

2. Bort med vinstintressena i kollektivtrafiken – skattemedlen ska gå till att underlätta invånarnas liv och vardag inte till att fylla enskildas fickor

Kollektivtrafiken är privatiserad och bekostas till knappt hälften av biljettintäkter. Stockholms läns landsting har ansvar för trafikförsörjningen av den kollektiva trafiken i länet. Kollektivtrafiken består av den allmänna så som tunnelbana, pendeltåg, bussar, lokalbanor och sjötrafik, samt av den särskilda som vi i dagligt tal kallar för färdtjänst.

Kollektivtrafiken utförs av vinstdrivande aktiebolag efter upphandling, där avtal oftast skrivs med det bolag som

erbjuder lägst pris.

MTR Nordic, ett aktiebolag statligt ägt av Hongkong, kör pendeltågen och tunnelbanan, är idag Sveriges största kollektivtrafikbolag.

Arriva, ett aktiebolag ägt av Deutsche Bahn som ägs av den Tyska staten, kör Roslagsbanan, Saltsjöbanan, Nockebybanan och Tvärbanan samt en stor andel av länets busstrafik (Vallentuna, Sigtuna, Upplands Väsby, Ekerö, Sollentuna, Solna/Sundbyberg, Täby, Åkersberga och Vaxholm).

Nobina, ett börsnoterat aktiebolag, kör en stor andel av busstrafiken i länet (Norrtälje, Järfälla, Upplands Bro, Handen, Tyresö, Nynäshamn och Södertälje).

Keolis, ett aktiebolag ägt av franska statsjärnvägen SNCF (70 %) och ett offentligt ägt kanadensiskt kapitalförvaltningsbolag (30 %), kör all busstrafik i Stockholms innerstad samt i många kommuner (Lidingö, Nacka, Värmdö, Huddinge, Botkyrka och Söderort).

Caboline Group, ett aktiebolag som ytterst ägs av det amerikanska riskkapitalbolag H.I.G. Capital, innehar avtalet för färdtjänsttaxi.

Djurgårdens Färjetrafik, ett aktiebolag ägt av Strömma Turism & Sjöfart AB (50 %) och av det brittiska aktiebolaget Secro Holding Ltd. (50 %), specialiserat på vinna kontrakt för den offentliga sektorn, ett s.k. "public service company", kör Djurgårdsfärjorna.

Avtalen (förutom färdtjänstavtalen) består i varierande grad av så kallade VBP-avtal (Verifierade Betalnings Påstigande). Ju fler som reser och "blipper" sitt kort desto större inkomst för företaget. VBP-avtalen gör det lönsamt att ha turer med många påstigande, fler passagerare som åker kort sträcka, hög trängsel, kortare tåg, färre båtar och bussar i trafik, och därmed mindre personal som kostar pengar.

Nästa avtal som ska upphandlas och är möjligt att ta tillbaka i egen regi är Arrivas kontrakt för Roslagsbanan och för busstrafiken i Täby, Österåker och Vaxholm, som sträcker sig fram till år 2021. Seko (fackföreningen för personal som arbetar i den spårbundna trafiken) kommer att arbeta för att Roslagsbanans trafik ska återtas i egen regi.

Sjötrafiken är upphandlad med flera olika bolag men det är Djurgårdsfärjorna som flest reser med och de har ett VBP-avtal. Upphandlingen för den största delen av Skärgårdstrafiken (i mellanskärgården) har pågått i över 10 år och har förklarats ogiltigt av domstol och det företag som vann upphandlingen har begärts i likvidation. Därför ska nu hela upphandlingen tas om från början, och för att säkerställa trafiken under tiden har ett betydligt dyrare direktavtal, som redan har förlängts en gång, gjorts med ett dotterbolag till Rederi Gotland AB. Skärgårdstrafikens upphandling är ett totalt misslyckande av den moderatledda alliansens iver att privatisera. Nu måste det bli ett slut på den ideologiskt drivna lekstugan.

Fram till 1993 var samtliga som arbetade i kollektivtrafiken landstingsanställda, undantaget de statligt anställda i den av SJ drivna pendeltågstrafiken.

Vänsterpartiets politik:

- Ta tillbaka driften av Roslagsbanan
- Ta tillbaka driften av busstrafiken i Täby, Vaxholm och Österåker
- Ta tillbaka driften av sjötrafiken i mellanskärgården.
- Ta tillbaka biljettkontroll och kundtjänst i egen regi

Solidarisk finansiering

Vänsterpartiet vill genomföra en gemensam finansiering av alla kollektivtrafik. Detta av såväl klimat-som jämställdhets- och jämlikhetsskäl. Finansieringen av detta utreds nu och i väntan på genomförandet vill vi genomföra avgiftsfri trafik för vissa grupper.

Att resa kollektivt ska vara det självklara valet för de flesta som bor i vår region. Därför satsar Vänsterpartiet

först på barnen, de har ingen egen inkomst och vi vet att antalet barn som lever i fattigdom har ökat. Barnen är morgondagens vuxna kollektivtrafikresenärer.

I vår region har vi alltför många fattiga pensionärer, ofta kvinnor som arbetat inom offentlig sektor. I många städer i Europa reser pensionärer avgiftsfritt.

De som är hänvisade till färdtjänsten får, förutom begränsad tilldelning av resor, betala extra avgift om resan överstiger 3 mil.

En hel del busslinjer ute i länet har mycket få resenärer med på turen. Ute i länet är det så låg andel som 10 % som åker kollektivt. Därför vill vi göra ett försök med "klimattaxa" som innebär avgiftsfria resor. På så sätt hoppas vi förmå fler att ställa bilen och få fler att åka kollektivt.

Den som idag åker med skärgårdstrafiken har en egen biljetttaxa. De fast boende har nästan nolltaxa genom ett Ö-kort, andra reser med biljettpris som bygger på avstånd och är uppdelat på 6 zoner.

Enligt den Novusundersökning som Vänsterpartiet lät göra i oktober 2017 uppger:

o Sex av tio tycker att det är för dyrt att resa med kollektivtrafiken

o Två av tre tror att dagens biljettpris innebär att vissa grupper ofta eller ibland inte har råd att resa som de önskar.

o Var tredje tycker att det borde vara avgiftsfritt att resa med kollektivtrafiken

o Fyra av tio har någon gång avstått från att resa pga. priset på resan.

Vänsterpartiets politik:

- Avgiftsfri kollektivtrafik så sikt
- Oavsett kollektivtrafikslag så ska samma regler och taxa gälla, vilket skulle innebära att man reser på SL kortet i skärgårdstrafiken under hela året och att färdtjänstresenärer ska ha fri tilldelning av resor och samma taxsystem
- Ha avgiftsfria resor för barn upp till 18 år
- Ha avgiftsfria resor för pensionärer under lågtrafik
- Ingen höjning av SL-taxan.
- Försök med "klimattaxa" (ingen avgift) på linjer med få resenärer

3. En trygg och välkomnande kollektivtrafik för alla

För att locka nya resenärer och öka kollektivtrafikresenärers andel av de totala resorna krävs det en rad åtgärder för att kollektivtrafiken ska vara trygg och välkomnande.

Trygghet

Att känna trygghet i kollektivtrafikresandet kommer att göra att fler väljer att åker kollektivt. Av klimat och miljöskäl måste vi öka antalet som åker kollektivt istället för med bil. Att uppleva en trygg resa, från dörr till dörr, även kvällstid är därför mycket viktigt. Enligt BRÅ:s statistik från 2016 känner sig 31 % av kvinnor ganska eller mycket otrygga för att vistas utomhus sena kvällar. Tre av tio väljer bort att resa med kollektivtrafiken på kvällar och nätter men siffrorna blir ännu högre om man endast mäter trygghet hos äldre och kvinnor. Dålig belysning, berusade personer och förekomst av gäng bidrar till otrygghet. Avsaknad av personal skapar också en otrygg miljö. Nästan 40 % av pendeltågsresenärerna upplever otrygghet på kvällar och nätter mot 33 % på T-banan. Tryggheten har varit högre på Lokalbanaorna men detta kommer sannolikt att förändras eftersom konduktörerna har tagits bort. De som känner sig tryggast är bussresenärerna, men det är ändå var femte resenär som upplever sig otrygg.

Över var femte resenär är oroliga över att de i trängseln ska ramla ner på spåren. Den oron är extra stor hos många med funktionsnedsättning och dessvärre är oron befogad då det har inträffat flera dödsolyckor.

Barn reser allt oftare ensamma i kollektivtrafiken men hur de upplever sin resa har vi ingen statistik på. Vi vet dock att många barn önskar stöd av konduktörer under sin resa.

Vänsterpartiets politik:

- Anställa fler trygghetsvårdare och servicevårdare

- Ha medborgardialoger i kommunerna för att säkerställa tryggheten till och från stationerna
- Ha ett utökat Trygghetsarbete för bättre belysning och att prång etc. byggs bort.
- Installera Plattformsbarriärer med en investeringsplan med 10 per år med början där trängseln är som störst.

Öppen spärrlinje

Spärrarna skadar allt fler, och barn är mer rädda för spärrarna än vad vuxna är enligt den Novus-undersökning som Vänsterpartiet låtit göra. Hälften av resenärerna har varit med om att spärrarna slagit igen på dem och 64 % av resenärerna är oroliga för att de ska göra det. Skador inträffar både på personer och på husdjur, medhavt bagage m.m. Över hälften är oroliga att spärrarna kan förhindra en snabb evakuering och kvinnor är mer oroliga för det än män. Öppen spärrlinje finns i flera stora städer och Berlin har haft det i många år och där fungerar det utmärkt.

Enligt den Novus-undersökning som Vänsterpartiet har låtit göra känner 64 % en oro då de går igenom spärrarna och hälften har upplevt att de gör det. 41 % uppger att barn varit rädda för att spärrarna ska slå igen.

Vänsterpartiets politik:

- Ta bort spärrarna och skapa öppna spärrlinjer

Tillgänglighet och störningsinformation

Alla ska ges möjlighet till delaktighet i samhället och så många som möjligt ska kunna åka med den ordinarie kollektivtrafiken. Därför kan vi inte tolerera att rulltrappor och hissar står i dagar, veckor eller månader. Vid akuta fel ska reseplanerare och digitala skyltar informera resenärer så att de vet redan innan de påbörjat sin resa om någon uppgång eller dylikt inte fungerar. Därför tolererar vi inte heller de stängningar som skett av en del s.k. sekundäruppgångar. Vi vill också öppna nya sekundäruppgångar exempelvis i Farsta och universitetet samt i Huddinge och Tullinge.

Rulltrappor och hissar går ofta sönder och väntan på reservdelar är lång då det ofta saknas reservdelslager i Sverige. Störningsinformationen fungerar i dagsläget dåligt och måste både finnas och bli pålitlig, både innan och under hela resan. Störningsinformation handlar dessutom inte bara om förseningar utan även om hissen eller rulltrappan inte fungerar. Informationen måste finnas för alla, oavsett funktionsnedsättning. Informationen bör förmedlas både via olika digitala kanaler och skyltar, men även av informationsvärdar i hela kollektivtrafiksystemet som kan hjälpa resenärer vid behov.

40 % av bussresenärerna anser att störningsinformationen inte fungerar.

Idag finns det inte tillräckligt med plats på bussarna för barnvagnar, förflyttningshjälpmedel och skrymmande bagage. Den som reser med barnvagn får ofta vänta på nästa eller bussen efter den.

Vänsterpartiets politik:

- Att trasiga rulltrappor och hissar påbörjas att lagas inom ett dygn
- Ha bussar med utrymme för barnvagnar, bagage och förflyttningshjälpmedel.

Reklam

Då kollektivtrafiken finns för alla medborgare ska man de gemensamma utrymmena vara fredade från diskriminerande reklam, oavsett om det handlar om sexistisk reklam eller reklam som förstärker stereotypiska fördomar. Det handlar om att alla ska känna sig välkomna i vår kollektivtrafik, oavsett kön, sexualitet, ursprung/etnicitet, hudfärg och så vidare. Det handlar om allas lika värde. Som det nu är inkommer ständigt många klagomål på sexistisk reklam i kollektivtrafiken. Även upplöppliknande situationer uppkom med den provocerande SD-reklamen, för några år sedan.

Vänsterpartiets politik:

- Ta bort den sexistiska reklamen

Glesbygd

De som bor i glesbygd tvingas ofta åka bil eftersom de har en kollektivtrafik som går sällan. Glesbygdstrafiken är också mycket undermålig kvällstid. Anropsstyrd trafik är en linje som går bestämd sträckning på tidtabell men

för att resa med, ska man påkalla resan. På så sätt undviks att stora bussar kör tomma långa sträckor samtidigt som det finns en möjlighet att kunna åka kollektivt när behov finns. Vi vill också utreda ett anropsstyrt kollektivtrafiksystem.

Vänsterpartiets politik:

- Utveckla anropsstyrd trafik i glesbygden
- Ha fler pendelparkeringar reserverade för SL-resenärer

Färdtjänst

Den som åker med den allmänna kollektivtrafiken och med rullstolstaxi har obegränsat antal resor. Den som åker färdtjänsttaxi får knappt 2 tur- och returresor per vecka. Om färdtjänstresenären behöver fler resor måste hen ansöka om extra tilldelning och den ansökan bedöms och beslutas av en handläggare.

Utbyggd och bättre kollektivtrafik nu och för framtiden.

För att skapa ett mer jämlikt, jämställt, integrerat och klimatsmart län måste andelen kollektivtrafikresenärer och cyklister öka kraftigt medan privatbilismens andel minskar. Därför behöver det göras insatser för att öka de olika kollektivtrafikslagens attraktivitet och kapacitet.

Bussar

Att bygga tunnelbana tar lång tid, upp emot 15 år. Så länge kan vi inte vänta. Vi behöver redan idag satsa på elbusslinjer (spårvagnar på gummihjul) samt på expressbussar s.k. BRT (Bus Rapid Transport). På kort tid kan vi bygga ut ett system med hög kapacitet till en relativt låg investeringskostnad.

40 % av dagens kollektivtrafikresenärer åker buss, vilket gör det till vårt näst största trafikslag, efter tunnelbanan. Bussarnas hastighet måste öka och framkomligheten på de högst belastade linjerna måste förbättras. Missnöje över trängseln ökar för varje månadsmätning, 42 % av resenärerna besvärar av trängsel och allt färre får sitta. Många delar av vårt län saknar spårbunden trafik och att antingen införa en ny busslinje eller en ökad turtäthet på befintlig linje är en snabb lösning.

BRT (Bus Rapid Transport) eller expressbussar med hög komfort är trafiksäkert och komfortabelt för linjer med långa sträckor med stort underlag. De kan liknas vid tunnelbana på mark, kör på egna körbanor och är fredade för annan trafik. Installationstid är något år, då de behöver längre hållplatser än vanliga och egna körbanor.

Trådbuss är ett mycket prisvärt miljövänligt och tillgängligt trafikslag. I jämförelse med en spårvagn är installationstiden endast 2 år och till 7 % av kostnaden för en spårvagn.

Framkomlighet

I innerstaden och i många andra delar av länet hindras kollektivtrafiken av övrig trafik. På de högst belastade linjerna måste åtgärder vidtas för att öka busstrafikens (och tvärbanans) framkomlighet för ökad hastighet och regelbundenhet. Bussarna kommer inte fram i innerstaden och på t.ex. 4:ans linje skulle 3-4 bussar per dag kunna sparas in med bevarad kapacitet om de kvarvarande bussarnas hastighet skulle öka genom bättre framkomlighet. På bara denna linje skulle vi utan någon ökad kostnad kunna frigöra 3-4 bussar som istället skulle kunna förstärka andra linjer med utökad tidtabell. Om man därtill lägger till alla andra busslinjer som fastnar i trafiken är det ett mycket stort antal förstärkningar som istället skulle kunna göras på andra linjer. Bussarna har generellt stora problem med tidhållning, de fastnar i köer pga. gatuarbeten, nybyggnationer m.m. Bussarna måste också ha en inredning som möjliggör att alla får plats och kan komma med.

En stor del av bussens körtid består av av- och påstigningar, även om det finns stationsvärdar. Att gå på och av i samtliga dörrar sparar upp till en tredjedel av körtiden på t.ex. 4:ans buss. Tunnelbanan är suverän på detta och ett stationsuppehåll klaras av på mindre än en minut.

Vänsterpartiet vill

- Skapa särskilt fredat gatuutrymme för buss, och tvärbana
- Införa bredare dörrar på nya fordon, självvisering och påstigning i alla dörrar så att hållplatsstoppen kan kortas
- Bygga ut grönt ljus för bussar (signalprioritering) och sammanhängande kollektivkörväg
- Installera en elbusslinje för Spårväg syd, om denna inte byggs före 2034

- Installera en trådbusslinje från Åkermyntan via Bergslagsvägen till Fridhemsplan.
- Installera en trådbusslinje för linje 4 och därefter för linje 1, 2 och 3.
- Installera en trådbusslinje från Sundbyberg via Solna till Universitetet
- Införa BRT på de viktigaste långa stomlinjerna

Pendeltåg

Det är vårt tredje största trafikslag med ca 10 % av alla kollektivtrafikresenärer. *42 % av pendlarna upplever en besvärande trängsel. Allt färre får sitta då de reser och trängseln ökar för varje månadsmätning.* Genom Citybanan har vi fått en ny knutpunkt vid Odenplan för byte till T-banans gröna och framtida gula linje samt bussar. *Beslut har också fattats om att bygga Tunnelbana från Älvsjö till Fridhemsplan samt att förlänga T-banan till Barkarby där omstigning kan ske till pendeltågen.* Avståndet mellan Farsta och Älvsjö är långt och genom att förlägga en pendeltågsstation vid Rågsved möjliggörs både en positiv stadsutveckling samtidigt som en övergång kan ske till grön T-banelinje. *Pendeltågsresenärerna har stora problem med tidhållning, förseningar och indragna turer eftersom statens underhåll av järnvägen är kraftigt åsidosatt.*

I jakten på vinst har en underleverantör till MTR sagt upp 90 städare i pendeltågstrafiken. Det har gjort att det blivit allt skräpigare på pendeltågen.

Vänsterpartiets politik

- Nya bytespunkter för smidigare övergångar mellan trafikslag, såsom pendeltågsstation i Rågsved
- Återanställ städarna med schyssta arbetsvillkor för att tågen ska vara rena.

Tunnelbana

T-banan är vårt största trafikslag *och 56 % uppger att trängseln är mycket besvärlig, framförallt på röd och grön linje. Beslut om utbyggnadsplaner finns, vilket vi i vänsterpartiet ställt oss positiva till. MEN vi vill och måste bygga ut mer.* Vänsterpartiet vill att landstinget antar en strategisk plan över den tunnelbaneutbyggnad som behövs med utblick mot 2050. Vänsterpartiet anser att staten ska stå för hälften av kostnaden för utbyggd tunnelbana.

Vänsterpartiet vill fram till 2050 planera för:

- Förlängning av T-banan från Nacka till Orminge.
- Förlängning av T-banan från Skarpnäck till Älta.
- Förlängning av Hagsätralinjen till Älvsjö, vilket innebär ny bytespunkt.
- Ny T-banelinje från Älta via Sköndal, Fagersjö till Älvsjö
- Förlängning av T-banan från Fruängen via Långsjö, Snättringe till Huddinge centrum
- Förlängning av Akallalinjen till Hjulsta. På så sätt blir blå linje en ringlinje.
- Förlängning av T-banan från Mörby Centrum via Danderydsberg, Täby till Arninge
- Förläng T-banan från Mörby till Viksjö
- Skapa en tvärlinje mellan Vällingby till Bromsten, Järva, Kymlinge, Sörentorp till Bergshamra/universitetet.

Lokalbanor

Består av Tvärbanan, Lidingöbanan, Roslagsbanan, Saltsjöbanan, Nockebybanan och Spårväg city. I sin vinstjakt har Arriva sagt upp samtliga konduktörer på Tvärbanan och Nockebybanan vilka har varit en stor trygghetsfaktor i trafiken, *inte minst för äldre och för barn som åker ensamma. Nu har förarna fått ett ensamarbete med den otrygghet det innebär om något händer.* Spårväg Syd planeras att vara färdigbyggd först 2034 men den linjen hade behövts redan nu.

Vänsterpartiets politik:

- Tidigarelägga Spårväg syd alternativt inrätta en elbusslinje i avvaktan att spårvägen är på plats.
- Återanställa konduktörerna på Tvärbanan och Nockebybanan.
- Förlänga Spårväg syd till Haninge

Sjötrafik

Pendelbåtarna har över 30 000 passagerare en sommardag och *allt fler reser med*, många cyklister har på så sätt fått en genare väg. Djurgårdsfärjan har 1 500 resenärer en vinterdag och ca 17 000 resenärer en sommardag och här sker en stor resandeökning. *Sjötrafiken drivs inte optimalt med miljöbränsle och framförallt pendelbåtar*

skulle kunna köras med eldrift. Vägfarjor skulle kunna utvecklas med nya linjedragningar där bussen skulle kunna få en genare väg över Mälaren men också i skärgården och in mot Stockholm.

Vänsterpartiets politik:

- Att sjötrafiken utvecklas betydligt både vad gäller godstransporter och nya resrutter.
- Utveckla gena vattenvägar med vägfärjor så att nya effektiva busslinjer kan ta sjövägen/åka med
- Utveckla båttrafik i Skärgården och Mälaren som en del av kollektivtrafiken, med smidiga övergångar till landburen trafik
- Att det är samma taxa i sjötrafiken som i den övriga trafiken
- Sjötrafiken behöver miljöanpassas.
- Ha fler fartyg med eldrift.

Färdtjänst

Färdtjänst som ger frihet. En färdtjänstresenärs resa ska ses från ”dörr till dörr”. Det innebär en utökad ledsagning från taxin in i lägenheten eller dit man ska. Färdtjänstresenärer ska ha en trygg resa och ett korrekt bemötande. För att säkerställa detta måste de som kör färdtjänst ha schyssta arbetsvillkor med en fast grundlön med kollektivavtal samt förbud mot ackordlöner. Förarna ska också både ha insiktsutbildning om vad ett gott bemötande och en funktionsnedsättning innebär.

Vänsterpartiet politik:

- Färdtjänsten ska precis som kollektivtrafiken ha en zon, dagens extra avgift för resa över 3 mil tas bort
- Utveckla närtrafik som ett komplement till färdtjänst
- Beställningscentral i landstingets regi
- De taxibolag som har schyssta villkor liknande kollektivavtal kan anslutas efter att landstinget satt priset per resa. Detta pris ska inte leda till lönedumpning.
- Utveckla en app för färdtjänstresenärens resa.
- Färdtjänstresenärer ska liksom övriga kollektivtrafikresenärer ha tilldelning efter behov av resor
- Resegaranti motsvarande den garanti kollektivresenärer har
- Närtrafik med linjesträckning och flexibla hållplatser.

EN RÄTTVISARE REGION

Inledning

Landstinget och den kommande Region Stockholm har möjlighet att ta ett visst ansvar för all verksamhet som inte enligt lag skall skötas av kommun eller stat. Fr.o.m. 1 januari 2019 kommer en folkvald Region Stockholm att inrättas med ett samordningsansvar för hela länet. Som jämförelse har Region Skåne ansvar för vård och hälsa, kollektivtrafik, näringslivsutveckling, infrastruktur, samhällsplanering, kultur samt miljö- och klimatfrågor. Detta program omfattar därför också generella frågor som klimat, miljö och areella näringar, där Region Stockholm kan komma att spela en väsentlig roll.

Landstinget ska medverka till att länet blir en ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar region. Dagens totala konsumtion motsvarar idag 5 jordklot och måste på sikt minska till ett jordklot. Netto-utsläppen av klimatgaser måste bli 0 år 2040. Förbrukningen är störst bland höginkomsttagare och män. Klimatförändringen gör Sveriges fastland minst 4 grader varmare med ökad torka och mera skyfall. Ett allt snabbare stigande hav gör Mälaren till en havsvik, vilket kräver omfattande invallningar i hela regionen.

Vänsterpartiets politik:

- successivt minska konsumtionen av ändliga resurser
- enbart nyttja förnybar energi år 2040
- omedelbart ta fram en plan för regionens anpassning till klimatförändringens effekter
- att bilismen främst i främst i och kring Storstaden minskar

FLER BOENDE UTANFÖR STOCKHOLM

Vänsterpartiet vill utveckla hela länet så att Storstadens grönområden bevaras och luftkvalitén förbättras. 60% av befolkningsökningen bör ske storstadnära och på landsbygden. Planerade motorvägar ska ersättas av kollektiv-

trafik och samhällsservicen på landsbygden ska öka. Därför skapas lokala centra över hela länet. Dessa ska nås på högst 20 minuter med kollektiv- eller beställningstrafik.

Vägnätet på landsbygden ska förbättras och kollektivtrafik byggs ut. Särskilt gäller detta öst/väst-förbindelserna i länets norra och södra delar, vägarna mellan länets 5 huvudorter och Stockholm liksom vägarna till länets 15 lokala centra. Bredbandssystemet ska byggs ut till alla orter med 100 Mbit/sek.

Vänsterpartiets vill därför att:

- bostadsbyggande fördelas lika mellan Storstaden, storstadsnära områden och landsbygd,
- regionala centra skapas i Nynäshamn, Södertälje, Märsta och Norrtälje,
- 15 lokala centra* med goda kommunikationer skapas i länets övriga delar
- i dessa centra finns all samhällsservice samlad
- 1+2 vägar skapas i öst/väst vid Norrtälje och på Södertörn
- kollektivtrafiken till och mellan regionala och lokala centra byggs ut.
- kraftigt öka bostadsbyggandet i hela länet av hyresrätter i passiv-hus.
- alla orter får snabb-bredband

* Gnesta/Mölnbo, Ösmo, Ekerö/Stenhamra, Karby, Rimbo och Vallentuna samt längs med kusten Hallstavik, Älmsta, Gräddö/Räfsnäs, Furusund, Bergshamra, Sollenkroka, Stavsnäs, Dalarö och Muskö.

MINDRE ENERGI FÖR MINDRE KLIMATPÅVERKAN

Det globala behovet av energi är bara 1 % av solinstrålningen. Men utbyggnaden är dyr och tar lång tid. Under lång tid kommer därför energi att vara en bristvara.

Länets utsläpp av koldioxid är 8 miljoner ton eller 4 ton/inv. och år från transporter (50 %) och energiförsörjning (30 %). 16 % av länets utsläpp kommer från kol i Värtaverket. Detta är lägst i landet tack vare t-bana och fjärrvärmesystem. Totala utsläppen inkl. flygresor och produkter tillverkade utomlands är runt 10 ton/person*år och måste reduceras.

Länets energi-förbrukning på 50 TWh domineras av bebyggelse (drygt 50 %) och transporter (30 %). Huvuddelen av energin importeras och egen produktionen av förnybar energi uppgår idag till enbart 2.5 TWh. Nästan hälften av total el-förbrukning kommer från kärnkraft. Kopplade fjärrvärmenät i länet finns i hela Storstadsregionen inkl. Södertälje, Jordbro, Hässelby, Järfälla och Rotebro-Valsta. Separat system finns spridda över länet på 6 större orter. Andelen fossila bränslen i systemet är små och krympande. Fjärrkyla – kalllufts-utvinning från djup-vatten – är i sin linda men växande.

Nybyggnation ska ske med träprodukter och med passivhus-standard, vilket långsiktigt är ekonomiskt lönsamt. Befintlig bebyggelse ska vid renovering ha en högsta energiförbrukning på 80 kWh/m² och så långt möjligt förses med solceller och/eller bergvärme. El- och fjärrvärmenäten ska vara öppna för enskild försäljning av energi och lokal produktion i övrigt ska beskattas lokalt.

Vänsterpartiets politik:

- fasa ut kolkraften i Värtaverket till 2022 och kärnkraften till 2040
- skapa ett samhällsägt, sammanhängande energisystem
- bygga ut el- och fjärrvärmenät med möjlighet till enskild leverans
- samordna all egen förnybar energi-produktionen från sol, skog, jordbruk och rötslam,
- att energiproduktion beskatta lokalt
- att offentliga byggnader producerar egen energi
- bygga nytt med trä i så stor utsträckning som möjligt med passivhus-standard.

KLIMATANPASSAD MILJÖ OCH NATUR

Klimatförändringen gynnar friluftsliv och turism men ökar torka och vattenbrist vid kusten. I tätorter behövs temperatursänkande grönområden och vattenytor. Länet kännetecknas av skogsområden med inslag av odlad mark, berg, skärgård och stora vattenytor.

Skogen består av både tall, gran och olika lövskogsarter. Det förekommer såväl större djur som älg, hjort och rå-

djur liksom säl, havsörn, utter och bäver. Dessutom finns rovdjur som lo, varg och björn och ett rikt fiskbestånd. Allt detta påverkas av klimatförändringen. För att bevara miljön finns såväl stora nationalparker (Tyresta) som naturreservat (ex. Nacka-reservatet) och Skärgårdsstiftelsen äger betydande delar av skärgården.

Luften längs regionens stora vägar är dålig och överskrider ofta gällande Miljökvalitetsnormer. Luften i Söderleden kan vara 3 ggr sämre än Pekings sämsta luft (0,5 mg/m³) och i den planerade Förbifart Väst 15 ggr sämre. Härigenom dör runt 30 personer varje år inkl. boende i förorterna och flera tusen skadas.

Vänsterpartiets politik:

- regionalt reglera bestånden av hjort- och rovdjur för att skapa ett balanserat ekosystem
- skydda minst 17 % av länets yta som Naturreservat
- göra ytterskärgården från Ängsö nationalpark till Tyresta till en samlad nationalpark
- göra skärgården till ett Världsarv på skärgårdsbornas villkor.
- förbättra luftkvalitén genom att stoppa nya motorleder runt Stockholm och begränsa biltrafiken i övrigt

RENARE OCH SÄKRARE VATTEN

97 % av länets invånare är anslutna till kommunal dricksvattenförsörjning via Käppala-förbundet, Norrvatten, Stockholm Vatten, Syvab och Telge Nät AB. 60 000 personer i främst i Norrtälje och Värmdö har eget vatten. Nästan allt dricksvatten tas från Mälaren och reservvattentäkterna täcker bara några månaders förbrukning. 150.000 personer i främst 7 av länets kommuner saknar anslutning till kommunalt avloppsreningsverk.

Alla vatten ska enligt Vattendirektivet ha återfått God (dvs. ursprunglig) Ekologisk status senast 2027. Samhällsekonomiskt motiverade hamnar, kanaler och vattenkraftverk får bara ha sådana negativa miljöeffekter som är en direkt följd av de fysiska ingreppen. Närsaltsläppen från främst jordbruk och enskilda fastigheter måste minskas drastiskt och utsläppen från ARV minskas trots befolkningsökningen. Både dricksvatten- och avloppsvattensystemen måste kopplas samman för säker hantering.

Vänsterpartiets politik:

- alla vatten har God Ekologisk Status 2027
- länets Vatten- och avloppssystem byggs ut och kopplas samman
- alla enskilda fastigheter har godkända reningsanläggningar

ETT STIGANDE HAV

Havet stiger idag med 3,4 mm/år i en allt snabbare takt. Den övre sannolika havsnivån år 2100 bedöms idag till + 2,5 m globalt (se NOAA Jan. 2017), men den regionala planeringen inkl. Mälarens avbördning baseras fortfarande på nivån + 1,0 m. Inte heller Länsstyrelsens nya bedömning från 2015 är helt aktuell. Detta innebär att tidsfristen för anpassningsåtgärder minskat drastiskt.

Nya Slussen utgör en del av den planerade konstruktion som ska reglera Mälarens avbördning. Den tillåter bara en höjning på 1,0 m globalt till 2100. Mälaren riskerar därmed att före 2050 drabbas av allvarliga översvämningar varvid regionens vattentäkt förstörs och T-banan riskerar dränkas. Därutöver måste hela regionens hamnar, kajer och strandnära bebyggelse i övrigt flyttas eller skyddas både vid kusten och i Mälaren.

Vänsterpartiets politik :

- Mälarens avbördningskonstruktion omedelbart korrigeras,
- en nationell utredning snarast redovisar framtida havsnivåer ur ett riskperspektiv,
- att därefter en anpassningsplan snarast upprättas för hela regionen,
- en ny regional vattentäkt snarast identifieras (ev. Vättern) och skyddas.

KLIMATANPASSAT SKOGSBRUK, JORDBRUK OCH FISKE

Stockholms län har ett betydande skogsbruk, men också jordbruk och fiske är av betydelse med 6 500 personer sysselsatta.. Dessa näringar sak bedrivs hållbart, ekologiskt och med minsta möjliga giftnvändning och på ett sätt som minimerar klimatpåverkan. Dessa har betydande möjligheter att utvecklas med storstaden som en given regional marknad.

• _____

• Skogen är en stor resurs för både timmer, massa och biobränsle men också som rekreativ område inkl. bär- och svamplockning och jakt. Dagens kalvhuggning förstör rekreativ värde, markökosystem och biologisk mångfald, förorenar vatten, belastar klimatet och är inte långsiktigt hållbart. Metoder och nyttjande måste med därför under samhällets ledning omstruktureras och en plan tas fram för hur skogsråvaran bäst används med hänsyn till kravet på minskad klimatbelastning.

•

• - hyggesbruk ersättas med successiv avverkning och skydds zoner vid allt vatten,

• - trädvalet diversifieras och anpassas till klimatförändringen,

• - skogens kolbudget ska inkluderas i nationella och globala kolbudgetar

• - jakten för att reglera bestånden av vildsvin, hjortdjur och rovdjur samordnas,

•

• Jordbruket domineras av 2.000 småbruk på 2–20 hektar med sammanlagt 4.000 anställda. Bisysslor inkl. turism är vanliga. En tredjedel av jordbrukarna är över 65 år och bara 3 procent under 35 år. Den mesta åkermarken finns inom tre kilometer från tätortsbebyggelse. Växtodling dominerar men det finns också runt 9.000 svin, 16.000 nötkreatur, 23.000 får och 45.000 hästar, varigenom det öppna landskapet och den biologiska mångfalden kunnat delvis bevaras.

•

• Ur klimatsynpunkt behöver konsumtionen av nötkött reduceras väsentligt till förmån för främst växtbaserad föda men också kyckling, svin, vilt och fisk. V vill därför långsiktigt genomföra en ökad satsning på grödor genom att låta nötboskap och får enbart utnyttja marker mindre lämpliga för växtodling. Härigenom kan jordbrukets klimatpåverkan minskas med 2/3. Det ger i Norden en tillräcklig produktion av mejerivaror och en köttmängd inkl. fågel, svin och fisk som ger 2 måltider per vecka (NMR 2017) och täcker dessutom det egna energibehovet. V vill därutöver optimera utnyttjandet av vilt och ren för konsumtion.

•

• Gifter som riskerar att skada människor eller miljö ska inte användas. Även varsamt jordbruk förorenar vatten, varför samhället bör bidra till reningsåtgärder.

•

• Vänsterpartiets politik är

• - baseras på cirkulära system med balanserad djur- och växtproduktion,

• - bedrivs ekologiskt så långt naturgödseltillgången räcker,

• - samordnar försäljnings- och transportsystem för närleveranser

• - inte sker inom en minst 3 m bred zon vid vatten

• - stöds genom reningsanläggningar som våtmarker och musselodlingar

•

• Fisket i länet sker genom 37 yrkesfiskare som fångar 250 ton fisk till ett förstahandsvärde av 11 miljoner kronor, som ökar väsentligt genom egen vidareförädling. Viktigaste fiskarter är torsk, strömming, ål, sik, gös och abborre. Dessutom finns ett betydande husbehovsfiske av markägare och ett mycket stort fritidsfiske, som fångar ungefär lika mycket fisk som yrkesfisket. Fritidsfiskets ekonomiska värde är sannolikt större än yrkesfiskets. Fiskkonsumtionen i länet uppgår till 20.000 ton.

•

• Flera kustlevande fiskarter har reproduktionsproblem sannolikt beroende på ekosystemets brist på vitamin B1 (Thiamin). Delar av strömmingsbestånden har för höga gifthalter och bör inte konsumeras. Lokal övergödning och vandringshinder i rinnande vatten skadar fortfarande fisket. Säl och skarv konsumerar lika mycket fisk som det lokala fisket och skadar redskap och fångst. Skärgårdsvattnets privatisering begränsar också tillgången på fiskevatten.

Vänsterpartiets politik är

• V vill utveckla fiske och fiskeindustri genom att

• - utreda och åtgärda dagens reproduktionsproblemen för fisk, sjöfågel och däggdjur,

• - stoppa övergödningen och återskapa fiskens lekplatser

• - låta licensierade yrkesfiskare utnyttja alla samhällsägda vatten,

• - stödja skap lokal förädling, försäljning och transport av fiskprodukter

• - enbart tillåta försäljning av fisk med låga gifthalter

”Att färdas på sjön är 5 gånger dyrare och tar 3 gånger så lång tid” enligt Länsstyrelsen. Det krävs därför särskilda lösningar vad gäller företagande och samhällsservice.

I Skärgården med dess 30000 öar bor 13000 personer året runt. Där finns inte bara xx.xxx sommarboende utan också 1600 företag med 3000 anställda och 18 varv. Där finns 13 livsmedelsaffärer och runt 10 apotek, systembolag och vårdcentraler. 5 öar har färjeförbindelse med 300.000 resande per år.

Vänsterpartiet vill successivt sänka kollektiv-taxan till 0 år 2030. Vi börjar nu med övergång till SL-kort året runt på båt. Busstrafiken till öar med fast förbindelse ska utökas till minst 10 turer per dygn med kvällsturer 4 dagar i vecka och färjeturer i motsvarande mån.

Varje kärn-ö ska ha full samhällsservice och kassaservice minst 3 dagar per vecka och anpassad båt-trafik från närliggande öar. Helikopter- och postservice bör utökas och bli oberoende av entreprenör med privat ”Bryggpost”. Alla bryggor ska vara säkra, handicap-anpassade och liksom hamnar klara av det stigande havet. Lagstyrd tillsyn måste anpassas och samordnas för att minska kostnaderna och generella skattesubventioner måste utformas efter skärgårdens villkor. Strandskydd är viktigt för att bevara miljö och tillgänglighet för alla, men behöver anpassas till behovet av hamnar, näringsliv och gemensamma lokaler på bästa plats.

Skärgårdens uppdelning i 6 kommuner skapar problem för lokalbefolkningen. Kommunernas verksamhet måste samordnas på ett helt nytt sätt och inkludera Skärgårdsstiftelsen varvid representationen för fastboende måste ökas. Åtgärder för att utveckla fisket och skapa skyddade områden för skärgårdens behov redovisas ovan.

Vänsterpartiets politik:

- successivt avveckla båt-och busstaxa till 2030
- utöka buss- och färjetrafiken
- stärka offentlig service inkl. posten
- sänka tillsynsavgifter
- möjliggöra undantag i strandskyddet för fastboende för att tillgodose behovet av hamnar, näringsliv och gemensamma lokaler på bästa sätt
- väsentligt stärka skärgårdsbornas inflytande på kommunala beslut
- Säkra handikappanpassade bryggor

Allas rätt till kultur

Alla människor behöver tillgång till en meningsfull fritid. Att kunna delta i kulturaktiviteter och ta del av professionell kultur är för de flesta människor en förutsättning för ett bra liv. För den regionala planeringen ska kultur vara en viktig del av infrastrukturen liksom en självklar lokaliseringsfaktor.

Trots att den svenska kulturpolitiken under många decennier baserats på strävan efter geografisk spridning och allas lika tillgång till kultur råder fortfarande en regional orättvisa. I vårt län har en stor del av kulturutbudet koncentrerats till Stockholms innerstad medan andra delar av regionen lider brist på såväl kulturinstitutioner som samlingslokaler, kultur-skolor och fria kulturaktörer.

Det fria kulturlivet är av avgörande betydelse för regionen och bör ges ett ekonomiskt stöd som säkrar den konstnärliga friheten, främjar en mångfald av kulturuttryck och förbättrar konstnärernas villkor i hela länet.

Vårt mål är att det i varje del av regionen ska finnas ett aktivt, fritt och ifrågasättande kulturliv med yttrandefriheten som grund. Rätten till kulturutövande och kulturupplevelser ska gälla alla, oavsett bakgrund, bostadsort, klass, kön, sexuell läggning eller funktions-variation.

Vänsterpartiets politik:

- Vi vill att det i hela länet ska finnas en regional infrastruktur med lika tillgång till bibliotek och kulturskolor, lika väl som lokaler, förmedlare, arrangörer och pedagoger
- Folkbildningen och det lokala föreningslivet ska ha förutsättningar att verka i alla delar av regionen och att nå alla invånare
- Ökat ekonomiskt stöd till det fria kulturlivet

De lokala biblioteken är oftast navet i samhällets kulturliv.

• Vänsterpartiet anser att det krävs en nationell biblioteksplan för att säkra tillgången till fullgoda bibliotek på alla orter, liksom uppsökande verksamhet på t.ex. sjukhem, flyktingförläggningar och kriminalvårdsanstalter. Skolorna i regionen ska följa lagen om tillgång till skolbibliotek.

• Biblioteken ska drivas av samhället och inte privatiseras.

• Kulturskolan bör få lika förutsättningar i hela länet där det idag råder stora skillnader mellan kommunerna i utbud och avgifter. Kultur ska vara en naturlig del av skolornas vardag och konstnärer och kulturarbetare kan vara en resurs i skolarbetet.

• Alla barn ska erbjudas deltagande i kulturskolan för att uttrycka sig med musik, dans, teater, ord eller bild.

• Vänsterpartiet anser att kulturskolan på sikt ska vara helt avgiftsfri, liksom grundskolan.

Folkbildningen och det lokala föreningslivet bär upp en väsentlig del av vårt kulturliv och stödet till folkhögskolor och studieförbund är grundpelare för ett demokratiskt och jämlikt Sverige. De är de största arrangörerna av kultur i alla delar av länet och ger människor möjlighet att själva utöva kultur och erbjuder en miljö som gynnar alla människors lika värde.

